

TUNESIEN
LÆRERVEJLEDNING
TIL 'EN FARLIG FILM'

Oversigt over årets film

Find dem i Filmbanken i lærer-universet på 2022.u-landskalender.dk

FILM FRA DANIDA

Velkommen til Tunesien (9 min.)

Her får I en bred introduktion til Tunesien – både til storbyen, ørkenen, kysten og de grønne landdistrikter. Filmen er derfor god at indlede jeres forløb med.

Det grønne Tunesien (7 min.)

Kom tæt på de mennesker, der lever i Tunesiens grønne 'spisekammer' i indlandet oppe mod nord – og på deres dyr og småbyer.

Det blå Tunesien (5 min.)

Sejl ud med fiskerne i Middelhavet, besøg fiskemarkedet og mød børnene ved kysten.

Ørken og oaser (6 min.)

Sahara, daddeloaser, saltsøer og beduiner. Besøg den sydlige del af Tunesien.

Opdag Tunis (4 min.)

Tag med til Tunesiens hovedstad og besøg den gamle arabiske bydel, medinaen.

Til fest på skolen (2 min.)

I dag er der fest på skolen i den lille tunesiske by, Makthar. Der er dans, musik, udklædning og hesteshow.

Tæl til 10 på arabisk – og på fransk (2 min.)

Lær at tælle til 10 både på arabisk og på fransk. Børn fra Tunesien viser hvordan.

Kirsten Sonne Harrild om 'En farlig film' (4 min.)

Forfatteren fortæller om tilblivelsen af årets bog.

FILM FRA DR

Ramsjang: Jagten på regnbuens guld (6 x 10-13 min.)

Motor Mille og Hr. Skæg tager på eventyr i Tunesien. De oplever forskellige byer og landskaber og møder tunesiske børn, men det er også en spændende historie med etiske dilemmaer og et budskab om at bruge sin stemme.

Guldet for enden af regnbuen er fundet i Tunesien, men nu er det blevet stjålet! Pludselig befinder Motor Mille

og Hr. Skæg sig i Tunesien, og de er eftersøgt. Men kan det passe, at de har stjålet guldet? Det viser sig, at de er blevet hypnotiseret af Heino til at stjæle guldet. Heino vil have guldet, så han kan blive rig og få mange venner. Han truer også med at ødelægge regnbuen. Nu står Hr. Skæg og Motor Mille i et dilemma: Skal de aflevere regnbuens guld tilbage i Tunesien eller skal de give det til Heino for at redde regnbuen? Heldigvis får de hjælp af Tunesiens børn.

- **Program 1: Hvor er vi?**
- **Program 2: Hvem er skurken?**
- **Program 3: Hvem har stjålet guldet?**
- **Program 4: Den hemmelige dør**
- **Program 5: Hvem narrer hvem?**
- **Program 6: Fjender eller venner?**
- **Musikvideo: Regnbuens guld (2 min.)**

DR Skole laver særlige opgaver til disse film til 0.-1. klasse. Vi linker til dem inde fra hjemmesidens lærer-univers.

DR Ultra: 48 timer i Tunesien (2 x 12-15 min.)

Jonas Madsen fra Ultra Nyt er taget til Tunesien for at se så meget som muligt af landet på 48 timer. Han får hjælp fra de populære rejseyoutubere Paluch og Momme!

• Overnatter i forladt hule

De tre kammerater tager ud til huler, hvor beduiner boede i gamle dage. Her skal de sove, men først skal de spille hockeykamp med stave af palmeblade og til en festmiddag med kamelkød. Der er næsten 40 grader, og hulerne er så varme, at Paluch og Momme vil sove ude, men det tør Jonas ikke. Han får den værste nat i sit liv.

• Momme bliver gift

Momme får æren af at opleve et tunesisk bryllup tæt på – han er bruden! Dagen starter med en snak om varmen, og hvordan tuneserne mærker klimaforandringerne. Så har drengene en basket-konkurrence, og en stor præmie venter vinderen. Jonas møder en ung reporter, der kæmper for ytringsfrihed, og så deler de en kolossal is.

DR Skole laver særlige opgaver til disse film til 6.-7. klasse. Vi linker til dem inde fra hjemmesidens lærer-univers.

FILM FRA IMS (International Media Support)

Mød Tunesiens børn (13 x 1-2 min)

Her får I indblik i hverdagen for tunesiske børn tre forskellige steder i landet. De små film finder I på hjemmesiden i temaet 'Tunesiens børn'. De er også en del af mini-forløbet om børneportrætter (se side 47).

11-årige Ayhem bor ude ved kysten:

- **Hjemme hos Ayhem** • **Ayhem er på markedet** • **Ayhem hjælper mormor** • **Ayhem fisker aftensmad** • **Ayhem på fritidsklub**

11-årige Gaddour bor i det grønne og frodige nord:

- **Hjemme hos Gaddour** • **Gaddour besøger mors brillebutik** • **Gaddour spiller violin** • **Gaddour leger med kat**

9-årige Maysam bor tæt på ørkenen i en af verdens varmeste byer:

- **Hjemme hos Maysam** • **Maysam i skole** • **Maysam laver myntete** • **Maysams tre yndlingsting**

Tunesiens børnerreportere (5 x 2-3 min.)

En ny sektion på hjemmesiden giver eleverne indblik i årets projekt, og hvorfor god journalistik er vigtigt. Her er også 'behind the scenes' om, hvordan de unge tunesiske reportere har lavet indholdet til de tre børneportrætter (ovenfor). Disse film kan også bruges med opgave 20 'Tæt på Tunesiens børnerreportere' (se side 46).

- **Børnerreporterne – hvad laver de?**
- **Yasmin fortæller en vigtig historie**
- **Sandt og falsk – hvordan kender man forskel?**
- **Nyhedsrøkener og mundkurve – hvad betyder det?**
- **Hvad laver IMS, årets organisation?**

Årets sang og musikvideo: Isam B (3 min.)

Musiker, forfatter og podcast-vært Isam B har skrevet sangen 'Fortæl Fortæl' til årets U-landskalender. Den handler om, at alle har ret til at bruge sin stemme, og lægger op til at tale med eleverne om, at de kan være med til at påvirke verden ved at fortælle deres historie.

Musikvideoen er optaget i Tunesien, og I kan både synge og danse med (se opgave 26).

EN FARLIG FILM LÆRERVEJLEDNING

Af: Michael Larsen og Christian Vaabensted

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen m.fl.
Design og Layout: Morten Bak og Anna Olesen
Redaktion: Christian Vaabensted

Velkommen til Tunesien

Tunesien er Afrikas nordligste land og hører til Maghreb-regionen sammen med lande som Marokko, Algeriet og Libyen. Der bor cirka 12 millioner mennesker i Tunesien, og stort set alle er muslimer.

Mange danskere kender Tunesien som et populært ferieland, hvor man kan bade ved lange Middelhavsstrande og opleve hovedstadens romerske ruiner og gamle medina. Men Tunesien er også et grønt højland med endeløse rækker af oliventræer, det er Sahara-ørken, oaser og ø-liv. Og så har landet været mødested for folkeslag i årtusinder: både berberne, fønikerne, romerne, araberne og europæerne – særligt franskmændene – har sat deres præg. Derfor er Tunesien rigt på både kultur og natur.

Efter generationer med eneherskere fik landet efter det såkaldte Arabiske Forår i 2010-2011 for første gang et demokrati, som tuneserne stadig forsøger at finde den rigtige form på.

De tunesiske børns hverdag ligner på nogle måder danske børns. Men der er også markante forskelle. Mange bor sammen i storfamilier, skolen er anderledes, og de har ikke lige så meget at tage sig til i fritiden. Der er også trange kår for mange.

Mange unge får en uddannelse, men landet kæmper med en tårnhøj arbejdsløshed. Derfor har mange unge svært ved at se en fremtid for sig i Tunesien. En del af dem forlader nu Tunesien i håb om en bedre fremtid, ofte via illegal migration til Europa.

I 2022 støtter Børnenes U-landskalender den danske organisation International Media Supports (IMS) projekt i Tunesien. Projektet tager fat om to udfordringer: At give børn og unge bedre mulighed for at engagere sig i det tunesiske samfund, og at der er sparsomt med medier, der dækker lokale forhold. Det vil IMS med årets projekt gøre noget ved på i otte af Tunesiens mest marginaliserede områder. Her vil IMS starte redaktioner med børn og unge, så de selv kan være med til at sætte dagsordenen.

Sådan bruger du denne bog

I første del af lærervejledningen får du en introduktion til Tunesiens historie, og hvad det er for et land, eleverne skal arbejde med. Du får også mere baggrund om IMS-projektet. I bogens anden halvdel finder du det samlede overblik over mulighederne i årets undervisningsmateriale samt vejledning og ideer til din undervisning. Rigtig god fornøjelse!

Indhold

FAKTA OM TUNESIEN:

- 2 Film-oversigt
- 4 Velkommen til Tunesien
- 6 Tunesiens historie
- 11 Det folkelige oprør
- 14 Tunesien i dag
- 18 Sprog, tro og kultur
- 25 Natur, geografi og klima
- 30 Børneliv i Tunesien
- 32 Årets hjælpeprojekt
- 34 Sådan arbejder IMS

VEJLEDNING TIL LÆREREN:

- 36 Hurtigt overblik: Her er materialet
- 38 Intro: Så nemt vælger du et godt forløb
- 40 Grundforløbet i 9 trin
- 42 Fagmoduler til Dansk
- 43 Miniforløb til Dansk: Kommunikation
- 44 Fagmoduler til Natur/teknologi og Matematik
- 45 Fagmoduler til Billedkunst
- 46 Fagmoduler til Madkundskab samt Leg og bevægelse
- 46 Miniforløb: Børnereporterne
- 47 Miniforløb til Dansk og N/T: Mød Tunesiens børn
- 48 Intro: Fordelene ved web-værktøjerne
- 50 Trin for trin: Børnenes Egen U-landskalender
- 52 Trin for trin: Fotohistorier
- 54 Overblik: Her er alle opgavernes kompetencemål
- 55 FN's verdensmål

Tunesiens historie

Tunesien har en rig natur og en helt særlig placering, som gennem 3.000 år har været afgørende for landets udvikling. Det ligger næsten midt i Nordafrika og ganske tæt på Sicilien – kun adskilt af en sejtur på under 150 kilometer.

Denne 'flaskehals' må alle skibe på vej gennem Middelhavet passere, og næsten op til i dag har det været en af verdens vigtigste 'motorveje' for varetransport. I oldtiden og middelalderen lå mange af verdens mægtigste kulturer også langs kysterne i Middelhavet. Langt det meste transport foregik dengang med skib, da det var hurtigere og trykkeligere end over landjorden – i hvert fald indtil araberne i middelalderen udviklede deres net af karavaneruter. Derfor var Tunesien centralt placeret også i oldtiden – og derfor har mange store kulturer sat deres spor i landet.

Fønikerne byggede oldtids-kolonien Karthago

I oldtiden var Tunesien beboet af berberstammer ledet af lokale konger. Berberne – eller amazigh-folket, som de selv kalder sig (det betyder 'de frie mænd') – er også stadig en stor befolkningsgruppe i Nordafrika.

Men i 800-tallet før Kristus blev landet for første gang besat af en fremmed magt: Fønikerne.

Fønikerne var en stor oldtidskultur fra området omkring vore dages Libanon. De udviklede et af de første rigtige alfabeter – selv de gamle grækere

Romerne byggede mange akvædukter i Europa og i Nordafrika for at få frisk vand til de vigtigste byer. Den længste akvædukt i Tunesien løb hele 132 km fra Djebel Zaghouan i bjergene til Karthago ude ved kysten.

Man kan stadig selv opleve resterne af oldtidsbyen Karthago lige uden for nutidens Tunis. Både den ældste fønikiske havneby og romernes Karthago.

alfabet bygger på fønikernes. Men først og fremmest var de søfarende, der handlede på kryds og tværs langs Middelhavet.

Fønikerne kom sejlene til Tunesiens nord-østkyst, hvor de anlagde kolonier. Den vigtigste var Karthago, som de grundlagde allerede i 814 før Kristus. Karthago blev sin egen lille stat – med en stor by med paladssområde, handelshavn og krigshavn, hvor skibene kunne sejles i dok. Byen lå netop der, hvor hovedstaden Tunis ligger i dag.

"I øvrigt mener jeg, Karthago bør ødelægges..."

Karthago blev så rig og vigtig, at de 500 år senere måtte kæmpe mod romerne om magten i Middelhavet. Romerne anså Karthago som en trussel. Men de så også, at Tunesien rummede nye muligheder for Rom. Den berømte romerske senator, Cato den Ældre, afsluttede f.eks. alle sine vigtige taler med at slå fast,

at "i øvrigt mener jeg, Karthago bør ødelægges". I 306 før Kristus udbrød der krig, og gennem de næste 120 år udkæmpede romerne tre krige mod Karthagos fønikere – 'De puniske krige'.

Karthago blev totalt ødelagt. Romerne overtog magten og bredte sig ud over hele den nordlige og østlige del af Tunesien.

Landet blev vigtigt for romerne. Derfor ser man også masser af spor efter dem i dag. Der er flotte ruiner af byer med offentlige bygninger, villaer, templer, amfiteatre, havneanlæg og imponerende akvædukter, der førte frisk drikkevand fra de fjerne bjerge tværs over landet til romernes nye Karthago.

Korn og olie til Roms gadelygter

De nye muligheder, som romerne havde opdaget i Tunesien, var de store, frugtbare landområder syd og vest for nutidens Tunis.

Også i indlandet byggede romerne byer. Man kan f.eks. stadig se en stor og velbevaret ruinby ved nutidens Sbeitla – og der er også en ved byen Makthar, hvor årets bog af Kirsten Sonne Harild foregår.

I nogle egne dyrkede romerne korn. Langs kysten dyrkede de vin. Længere nede og inde i landet anlagde de enorme områder med olivenlunde og opførte f.eks. det store amfiteater i El Jem, som også stadig står der. Det meste korn, vin og olie blev sendt tilbage til Rom, hvor olien bl.a. blev brugt i gadelygter.

Araberne etablerer sig

I 600-tallet nåede et nyt folk til Tunesien – araberne. Araberne begyndte at ekspandere ud fra Den arabiske halvø i 632 efter profeten Muhammeds død.

Araberne var dygtige handelsfolk, og de grundlagde vigtige handelsruter ad helt andre veje end romerne – nemlig med kamelkaravaner over land.

Snart nåede karavanerne også gennem ørkenen til Tunesien, som blev det sted, hvor de vigtige handelsruter fra Afrika og den arabiske halvø mødte hinanden. Varerne blev handlet og opmagasineret i Tunesien, og herfra blev de skibet ud på Middelhavet.

Allerede i 647 vandt araberne et slag mod romerne i Sbeitla, og i 670 etablerede den arabiske hærleder Oqba Ibn Nafi en stor lejr i det centrale Tunesien, hvor byen Kairouan i dag ligger. Kairouan voksede til at blive

et stort og vigtigt islamisk lærdomscenter – og centrum for handelskaravanerne fra Syd- og Vestafrika.

Magten flyttes til Tunis

Snart var det romerne, der blev angrebet i Karthago – af araberne. Araberne vandt, og i 732 blev den store Zitouna moske i Tunis indviet som et vigtigt center for lov og magt.

Forskellige arabiske dynastier kæmpede derefter i 700-800-tallet om magten i Tunesien. Nogle af dem ekspanderede også videre til det øvrige Nordafrika og endda helt til Andalusien i Sydspanien. I 909 blev Tunis etableret som deres hovedstad.

I de følgende århundreder fortsatte magten med at skifte mellem forskellige arabiske dynastier. I 1575 kom Tunesien under Det Osmanniske Rige, der havde hovedsæde i Istanbul.

De lod en lokal konge – en 'bey' – regere i Tunesien. Han skulle afregne skatter til sultanen i Istanbul, som havde 4.000 soldater i Tunesien.

Sømænd som slaver i Tunis

I 1700- og 1800-tallet var pirateri og slaveri udbredt. Også den tunesiske bey sikrede sig store rigdomme ved at lade pirater angribe handelsskibe i Middelhavet, stjæle lasterne og sælge sømændene som slaver.

I den tid var den danske handelsflåde en af de

største i Middelhavet. Når danske sømænd blev fanget, krævede beyen dyre gaver for at frigive dem. Danmark måtte sende bl.a. kanoner, træstammer til skibsmaster, tovværk og diamanbesatte våben. Dette fortsatte, helt indtil slaveriet blev afskaffet i Tunesien i 1846.

Frankrig overtager magten

Tunesien endte med at skylde store summer til blandt andet franske handelshuse i 1800-tallet. Til sidst mistede de europæiske handelshuse tålmodigheden og besluttede, at Frankrig skulle overtage styringen af Tunesien. I 1881 blev landet et fransk protektorat.

Formelt forblev beyen landets leder, men reelt lå magten hos den franske generalguvernør. Franske erhvervsfolk blev ledende i landet bl.a. inden for minedrift og landbrug. I Tunis blev der anlagt en ny, fransk bydel med brede boulevarder, høje huse med balkoner og butikker med europæiske varer.

Den franske administration kom til at vare længe og har påvirket Tunesien dybt på mange måder – og i dag er der stadig tætte bånd mellem de to lande: Frankrig har mange økonomiske aktiviteter i Tunesien, og der bor ca. 600.000 tunesere i Frankrig.

Tunesien får selvstændighed

Efter 2. verdenskrig krævede mange koloniserede lande fuld selvstændighed – også Tunesien. Det kom til

Byen Makthar, hvor elevbogen foregår, var en vigtig romersk handelsby og har stadig en flot ruinby. Her Trajans bue, opkaldt efter den romerske kejser.

Berberfolkets og arabernes imponerende kornlagre kaldes ksarer. De ser eventyrlige ud, og nogle fungerer nu som hoteller eller turistattraktioner.

Paris? Nej, Tunis! Tunesiens hovedstad har store kvarterer, der bærer tydeligt præg af fransk arkitektur og byplanlægning.

Tunesiens første præsident Bourguiba var landets leder fra 1956 til 1987. Her ses han ved et regeringsmøde i Paris i 1971.

Nu er det tilladt – men under præsidenterne Bourguiba og Ben Ali var det forbudt for tunesiske kvinder at bære tørklæde i det offentlige rum.

Den upopulære præsident Ben Ali, der efterfulgte Bourguiba, måtte til sidst flygte til Saudi Arabien efter oprøret i 2011.

voldsomme kampe mellem oprørere og franskmænd. I 1953 var der nærmest borgerkrig, men i 1955 fik Tunesien omsider selvstyre.

Den 20. marts 1956 red en af lederne af selvstændighedsbevægelsen, Habib Bourguiba, ind i Tunis og lod sig hylde som landets nye leder. Han ændrede også styreformene, så Tunesien blev en republik, og han selv blev præsident. Beyen og hans familie blev bogstaveligt talt smidt i rendestenen.

Bourguiba: Reforme og undertrykkelse

Præsident Bourguiba kom til at lede landet i over 30 år. Han igangsatte det, han selv kaldte en modernisering af Tunesien med Europa som forbillede. Store anlægsarbejder blev sat i gang, nye brancher blev udviklet, og der blev åbnet grundskoler i alle afkroge af landet.

Samtidig undertrykte Bourguiba de fløje, som ønskede tilknytning til de arabiske lande. Det betød, at hverken venstrefløjen eller islamisterne kunne ytre

sig frit eller deltage i det politiske liv. I gadebilledet forsvandt islam også. Det blev forbudt for kvinder at bære det islamiske tørklæde, og der blev ikke kaldt til bøn fra minareterne.

I begyndelsen af 1980'erne var de sociale og økonomiske forhold blevet meget dårlige – og undertrykkelsen fortsatte.

I 1984 opstod der demonstrationer i hele landet, fordi brøddriserne steg mere end 100 % på en dag. Protesterne blev mødt voldsomt af sikkerhedsstyrkerne, og over 100 tunesere omkom. Bourguiba var nu blevet aldrende. Derfor erklærede hans premierminister, Zine Al Abedine Ben Ali, den 7. november 1987 Bourguiba for senil. Ifølge grundloven skulle Ben Ali dermed selv overtage embedet som præsident.

Ny undertrykkelse fra 1991

Ben Ali begyndte også sin regeringstid med reformer.

Blandt andet gennemførte hen nogle store sociale

forbedringer, en række nye anlægsarbejder og tillod andre politiske partier at deltage i politik. Også islamisterne.

Men da oppositionens popularitet så efterhånden begyndte at vokse, indledte præsident Ben Ali en klapjagt på islamisterne, ligesom han fængslede, undertrykte og overvågede alle andre politiske partier og foreninger.

Ytringsfriheden forsvandt igen. Medierne og nyhederne blev stærkt statsstyret. Der var overvågning og meddelere overalt, der rapporterede til regimet om folks færden og aktiviteter.

Det var også stadig forbudt at bære det islamiske tørklæde, og de, der praktiserede islam, blev overvåget. Mange flygtede i eksil i Europa.

Præsident Ben Ali sørgede desuden gennem alle sine år ved magten for, at hans familie og en snæver elite omkring ham blev mere og mere rige og magtfulde.

Det folkelige oprør

I december 2010 ville tuneserne ikke længere acceptere ulighederne i landet. Det folkelige oprør brød ud.

'Revolutionen'

Helt fra begyndelsen af 2000-tallet steg utilfredsheden med Ben Ali og eliten omkring ham. Den blev udtrykt af journalisterne på de nye, private TV-stationer, nogle kvinder trodsede forbuddet og begyndte at gå med tørklæde i det offentlige rum, og i 2008 var der et stort oprør i mineområdet ved Gafsa. I 2010 kom der også nyheder om unge, der havde begået selvmord i desperation over deres levevilkår.

Den afgørende gnist kom den 17. december 2010, da den unge grønthandler Mohamed Bouazizi satte ild til sig selv i en lille by midt i landet.

Han havde fået konfiskeret den frugtvogn, der gjorde, at han lige akkurat kunne forsørge sin mor og søskende. Myndighederne påstod, at han manglede de nødvendige tilladelser. Da han henvendte sig for at klage, stak en af de offentligt ansatte ham en lussing. I desperation overhældte han sig med benzin og satte ild til sig selv. Han døde få uger efter.

For tunesere blev den tragiske hændelse et symbol på det, alle oplevede: svære levevilkår, love og regler, der ikke var til at gennemskue, og myndigheder, der ikke respekterede borgerne. Mange års opsparet frustration udløste det folkelige oprør – eller 'Revolutionen', som tuneserne selv kalder de tre ugers demonstrationer.

Tunesere i alle aldre deltog. Sikkerhedsstyrkerne slog hårdt ned over hele landet, og mere end 300 mistede livet. Fredag den 14. januar 2011 samledes tunesere på hovedgaden Avenue Bourguiba i Tunis. De krævede, at Ben Ali skulle gå af.

Ud på eftermiddagen kom der meldinger om, at et fly var gjort klar til præsidenten og hans familie, og om aftenen kom den nyhed, ingen havde forestillet sig: Ben

Ali havde forladt Tunesien. Han kom aldrig tilbage. Han rejste til Saudi Arabien – og døde otte år efter.

Det arabiske forår

Tunesernes oprør mod deres regime inspirerede befolkningerne i flere andre arabiske lande til også at forsøge oprør: I Libyen, Marokko og Egypten samt Syrien, Jordan, Yemen og Bahrain. I de lande blev protesterne mødt meget forskelligt. I Marokko hastebehandlede kongen og parlamentet en ny lov, der skulle give befolkningen flere rettigheder. I Syrien slog regimet hårdt ned, og landet blev kastet ud i fuld borgerkrig og sendte millioner af syrere på flugt.

Hele den kæde af begivenheder bliver kaldt Det Arabiske Forår. Men Tunesien var det eneste land, der fik skabt et demokrati, og det er de stadig i gang med at finde en velfungerende form på.

Første demokratiske valg

Tilbage i 2011 var friheden og demokratiet endnu langt fra sikret.

Grønhandlaren Mohamed Bouazizi satte ild til sig selv i protest – og satte dermed gang i det folkelige oprør i Tunesien.

Efter mere end 60 år med diktatur var der både stærke kræfter i de gamle statsinstitutioner og i landets elite, der gerne ville sikre deres privilegier og deres del i magten.

Samtidig ville de oppositionspartier og organisationer, der havde været undertrykt, nu gerne deltage i ledelsen af Tunesien og arbejde for en demokratisk styreform og økonomisk retfærdighed.

Man kunne enes om, at landet først skulle have en ny grundlov. Derfor afholdt Tunesien i oktober 2011 valg til en grundlovgivende forsamling. Det blev det første frie og demokratiske valg i landets historie. Mere end 100 partier stillede op.

Islamister kom ind i parlamentet

Det islamistiske parti Ennahda blev en central spiller – og er det stadig.

De fik flest stemmer og vandt hele 89 ud af 217 pladser i den grundlovgivende forsamling.

Også ved de senere valg i 2014 og 2019 har Ennahda været det største parti i Tunesien, men dog ikke stort

Oprøret spredte sig fra Tunesien til andre lande og blev kendt som 'Det arabiske forår'.

nok til at danne regering alene. Det har heller ikke været deres mål.

Efter årtiers undertrykkelse, fængsling og tortur af deres tilhængere har Ennahda hele tiden sagt, at de ønsker et bredt samarbejde om demokrati i Tunesien. Men mange partier har ikke villet samarbejde med dem.

Ennahda har stået for moderat islamisme

Islamisme er en ideologi med den grundtanke, at idealer i islam og Koranen skal spille en central rolle for landets ledelse og for lovgivningen og den øvrige indretning af samfundet.

Ennahda har gennem mange år udtrykt moderate værdier og mål, og de har haft stor opbakning i hele landet siden 1979.

Efter det folkelige oprør har de fortsat den moderate linje og søgt bred dialog med de andre partier. De går ikke ind for vold eller terror.

Efter oprøret har Tunesien dog også haft en opblomstring af yderligtgående islamistiske grupper,

I juli 2022 blev en ny grundlov vedtaget ved en folkeafstemning. Den giver præsident Kaïs Saïed yderligere magtbeføjelser.

En dreng hjælper sin mor med at gøre boden klar til markedsdag midt i hovedstaden Tunis. For rigtig mange tunesere er levevilkårene meget vanskelige – og arbejdsløsheden er tårnhøj.

der ønskede en islamisk stat, og som smuglede våben ind fra nabolandene.

De oplevede særligt tilslutning i områder med stor arbejdsløshed og fattigdom. De grupper arbejder den tunesiske hær og sikkerhedsstyrkerne for at slå ned.

Grundlovsprocessen har været meget svær

De første tre år efter oprøret bød på et langt og vanskeligt arbejde hen mod en ny grundlov.

Undervejs mistede mange partier tilliden til hinanden, og processen brød sammen. Men i januar 2014 kunne den nye grundlov endelig vedtages. Demokratiske, frie valg til parlamentet blev afholdt i 2014 og 2019. Men partierne og politikerne fik mere og mere mistillid til hinanden og skændtes højlydt. Det bremsede udviklingen af landet og de vigtige økonomiske forandringer.

I juli 2021 besluttede præsident Kais Saied at ændre den fastlåste situation ved at suspendere parlamentet og selv overtage hele ledelsen af landet. Mens Saied stadig nyder opbakning blandt en stor del af befolkning

gen, er der også mange tunesere, som frygter, at demokratiet er tabt, og at landet er på vej tilbage til diktatur.

Svære levevilkår – og håb om demokrati

Under oprøret i 2010–2011 startede tuneserne med at kræve arbejde og økonomisk retfærdighed. Først senere krævede de, at diktaturet skulle slutte.

Indtil i dag i 2022 har de endnu ikke fået opfyldt kravet om at skabe mere arbejde og forbedre flertallets yderst beskedne levevilkår.

Arbejdsløsheden er meget høj, og mange har svært ved at se nogen mulighed for at forbedre deres liv.

Men der er også mange, der stadig vil kæmpe og ikke vil lade den enestående mulighed for demokrati og velfærd falde på gulvet. Tunesien har mange stærke organisationer, der også er med i kampen for demokratiet – og mange mennesker med god uddannelse. Og selvom mange er utålmodige, hører man ofte tunesere sige, at de må være tålmodige, fordi det vil tage generationer at nå politisk stabilitet og demokrati.

Rigtig mange unge tunesere er veluddannede, men da arbejdsløsheden er høj, søger mange mod Europa for at finde arbejde.

Der er mange små benzinudsalg langs landevejene i det sydlige Tunesien, der ser omtrent sådan her ud. Benzinen fragtes ind i Tunesien fra nabolandet Algeriet i bl.a. dunke.

Tunesien i dag

Tunesien er et land præget af store forandringer – både fremskridt og tilbageslag. Samtidig er der også meget, der stadig er, som det – næsten – altid har været.

Arbejdsløsheden og knapheden stiger

Allerede inden oprøret i 2010-2011 var der stor økonomisk og social ulighed i Tunesien. Arbejdsløsheden var høj: officielt 12-14 %. I dag er den steget til over 18 %.

Arbejdsløsheden er meget skævt fordelt. Særligt de mange unge med høj uddannelse har svært ved at finde arbejde. Det gælder især de unge mænd.

Over 40 % af de unge mellem 15 og 24 år er arbejdsløse. Blandt andet fordi den vigtige turisme er styrtdykket, og udenlandske virksomheder har trukket sig ud på grund af den ustabile situation. Priserne på fødevarer er steget, og mange kan nu kun forsørge sig med hjælp fra slægtninge eller familie i Europa.

Desuden er der enorme forskelle på levevilkårene i landet. Der er groft sagt to forskellige 'verdener' i Tunesien: Der er de største byer og nogle områder

langs østkysten, hvor næsten al industri og turisme er koncentreret – og så er der hele resten af landet, der i generationer har været 'glemt'. Her er der ingen industri, arbejdsløsheden er ekstra høj, og der er helt anderledes trange vilkår.

Mange unge har svært ved at se en fremtid i Tunesien og vælger derfor i stigende grad at rejse væk i håbet om en bedre fremtid.

Nogle rejser til Europa på ulovlig vis, f.eks. med hjælp fra menneskesmuglere.

Stadigt flere unge migrerer fra Tunesien

I årtier har mange tunesere boet uden for Tunesien. I 1960'erne rejste mange som gæstearbejdere til Frankrig, og i 1990'erne rejste mange i eksil på grund af forfølgelse fra Ben Alis regime.

I de senere år har stadig flere tunesere dog forsøgt at nå Europa illegalt. Tunesien ligger ganske tæt på den allersydligste italienske ø Lampedusa, og den kan nås fra mange kystbyer i små fiskerjoller.

I 2018 overvejede halvdelen af de unge mellem 18 og 35 år at migrere. I 2020-21 viser en opgørelse, at Italien registrerede over 28.000 illegale migranter, der var tunesere. I de senere år har en del af disse migranter været børn, der rejste uden forældre – sendt af sted i håbet om, at de får en bedre fremtid.

Oven i er der stadig flere højtuddannede, især læger og ingeniører, der forlader Tunesien legalt, fordi de ikke kan finde arbejde og er trætte af politisk ustabilitet.

Korruption og 'det libyske marked'

Korruption er udbredt i Tunesien: Om du kan få et ledigt job kan afhænge af, om din familie har de rette kontakter. Politiet kan i nogle tilfælde bestikkes for at undgå en anholdelse. Og firmaer opnår ofte kun tilladelser til at drive virksomhed ved hjælp af bestikkelse.

Det sorte marked udgør en betragtelig del af den tunesiske økonomi.

En del af de rige tunesere undlader at betale skat af enorme beløb hvert år. Det er et alvorligt problem, fordi

Der er ikke langt fra Tunesiens nordkyst til Italien. Derfor forsøger både unge tunesere og migranter fra landene syd for Sahara ofte at komme over Middelhavet herfra.

Tunesien har en stor ægproduktion. De har leveret store mængder æg til turistindustrien. Men nu har der i årevis været langt færre turister, og det har ramt den store lokale produktion af grøntsager, æg og kød til turisterne hårdt.

staten mangler penge til at levere basale tjenester til befolkningen – f.eks. til sundhed, undervisning, affaldshåndtering og veje.

En anden del af det sorte marked må mange familier bruge i hverdagen. Det er varer, der bliver smuglet ind fra Libyen og Algeriet.

Disse varer er meget billigere i nabolandene og kan derfor sælges til en lav pris i Tunesien. Det er f.eks. benzin, der sælges direkte fra dunke i vejsiden, tøj, legetøj og isenkram.

I mange provinsbyer må tuneserne også nøjes med ret få varer i hverdagen, fordi byen ikke har supermarkeder med frostvarer og et bredt sortiment.

De fleste steder må de købe ind på det ugentlige marked, hvor der sælges alt fra årstidens frugt og grønt, høns og får til tøj og isenkram.

Kendte mærker fremstilles i Tunesien

De vigtigste erhverv i Tunesien er tekstil, turisme og landbrug.

Mere end 200.000 tunesere arbejder i tekstilindustrien, som er koncentreret omkring hovedstaden Tunis

og storbyen Sousse. Mærker som Benetton, Adidas og Lacoste får tøj fremstillet i Tunesien. Tekstilbranchen eksporterer til Europa, og de varer er fritaget for skat. Derfor bidrager de ikke til statskassen.

Turismen er hårdt ramt

Turismen er afgørende for tuneserne. I 2019 udgjorde den hele 16,1 % af Tunesiens bruttonationalprodukt (BNP). Samtidig beskæftiger den rigtig mange ufaglærte – f.eks. tjenerne, rengøringsfolk og chauffører.

Indtil 1987 var særligt kystbyerne Hammamet og Sousse de dominerende rejsemål, men præsident Ben Ali udbyggede nye områder, bl.a. på øen Jerba og inde i landet ved Sahara i byerne Douz og Tozeur.

Men siden oprøret i 2010-2011 har turistsektoren været hårdt ramt – og corona-pandemien fra 2020 har forværret situationen.

Mange hoteller og restauranter står tomme, og det rammer også alle de tusinder af landbrug inde i landet, der leverede æg, høns, olie og andre madvarer til turisterne. Det har forværret landets massive arbejdsløshed.

Der er muligheder i landbruget

Landbruget er vigtigt, fordi det potentielt vil kunne beskæftige rigtig mange i de underudviklede områder. Derfor har Tunesien i årtier haft planer om at modernisere landbruget. Så ville landet også kunne blive mere selvforsynende og undgå dyr import af fødevarer. Men det er endnu ikke lykkedes.

Der er trange vilkår i provinsen

I Tunesiens landområder er vilkårene meget beskedne – og helt anderledes end i de største byer og lang kysten.

Mange veje særligt i den sydlige og vestlige del af landet er i meget dårlig stand. Den offentlige transport består af nedslidte busser og fællestaxaer, som ofte ikke har nok kapacitet.

Først i 1990'erne fik landsbyerne længst ude på landet elektricitet og drikkevand i husene. Men det er stadig almindeligt, at huse ikke har varme indlagt, så de er meget kolde og fugtige om vinteren.

Desuden mangler mange provinsbyer veludstyrede lægeklinikker, og der kan være langt til hospitalerne, som i hele landet er meget nedslidte og mangelfulde.

Mørke skyer over de flotte strande: I mange år har Tunesien haft en blomstrende turisme – særligt til den lange Middelhavskyst. Men turismen faldt brat efter et terrorangreb på en badestrand i 2015 og senest under corona.

Mange familier i de tunesiske landområder lever meget knapt eller på kanten af fattigdom. I disse store områder er det svært at finde jobs. I mange år har der været mest fokus på at skabe udvikling i hovedstaden og turistområderne.

De, der har råd, bruger private sygehuse og klinikker i de store byer.

Mens der er grundskole (école primaire) i selv de mindste småbyer, kan der være langt mellem skolerne med overbygning (école secondaire). De offentlige skoler er også oftest nedslidte, og både lærere, pædagogik og undervisningsmaterialer har brug for opgradering. Universiteterne ligger primært i de store kystbyer. Derfor kan unge kun læse videre, hvis de har råd til at bo på kollegie eller kan bo hos slægtninge.

Lyst til at skabe sin egen virksomhed

Heldigvis er der mange unge i Tunesien, der griber de nye muligheder for selv at udvikle en virksomhed. De knokler for at få små butikker eller firmaer op at stå – også i de mindst udviklede provinser. Mange af dem er optaget af bæredygtighed og genbrug. Der er også opstået en stolthed over de gamle håndværk som f.eks. vævekunst, der nu nyfortolkes af unge tunesiske designere.

Ytringsfriheden skal bruges med omhu

En af de vigtigste sejre, oprøret under Det arabiske forår bragte med sig, er øget ytringsfrihed. Men efter årtier med diktatur og censur er det stadig en læreproces for både befolkningen og for medierne.

Tidligere overvågede regimet telefoner, internet, breve og samtaler på caféer. Alle aviser og medier var underlagt censur.

Men nu kan der tales og skrives frit. Bl.a. kommer der mange historier frem om de svære leveforhold nogle steder i landet, som overrasker mange tunesere især i hovedstaden og storbyerne.

Medierne kastede sig efter oprøret ud i ytringsfriheden for fuld kraft og skrev og rapporterede, lige som de ville. Men de er også stadig i gang med at lære, hvordan man bedriver etisk og kritisk journalistik, og hvordan man bruger kilder. Nogle gange går det skævt, og så kan store mediehistorier skabe turbulens og uro på et tyndt grundlag.

Fake news fra flere sider er også udbredt.

Så nu skal den almindelige tuneser pludselig lære at forholde sig kritisk til nyheder og mediehistorier.

Det kan være svært, når generationer er opvokset

Medinaen i Tunis – den gamle arabiske bydel – er stor og myldrer af liv. Byen blev i århundreder betragtet som en af de mægtigste og rigeste i den arabiske verden.

under et diktatur, hvor nyhederne var nøje kontrolleret, og det at forholde sig kritisk kunne føre til fængsling eller overvågning. Siden præsident Saieds magtovertagelse i juli 2021 er ytringsfriheden i Tunesien dog

atter blevet truet, og journalister oplever nu igen at blive begrænset af politiet, når de rapporterer fra bl.a. demonstrationer.

Mange er bekymrede for den udvikling.

Danmarks samarbejde med Tunesien

Tunesien var blandt de første lande, Danmark støttede, da udviklingsbistanden blev etableret i 1962. Der blev givet støtte til opførelsen af en snedkerskole i Monastir og til et af de første store hotelkomplekser på Jerba. Men allerede i 1969 blev bistanden til Tunesien indstillet igen. Først efter oprøret i 2011 indgik Danmark nye aftaler om samarbejde med Tunesien under Dansk Arabisk Partnerskabsprogram (DAPP) foruden støtte til forskellige andre projekter i Tunesien. Under DAPP samarbejder danske og tunesiske organisationer (bl.a. årets organisation IMS) om jobskabelse og menneskerettigheder, herunder også frie medier.

Inde i et af de små mausolæer for lokale helgener – de såkaldte marabouts – tager en opsynsmand mod små beløb for at tænde lys og røgelse.

Sprog, tro og kultur

Mikser tunesisk-arabisk med fransk

“Aslema, bonjour, le-bes?”. Sådan siger man ofte i Tunesien, når man møder andre: “Goddag, goddag, hvordan går det” – på en blanding af tunesisk dialekt og fransk.

Det officielle sprog i Tunesien er arabisk. Det er et litterært sprog, der bruges i aviser og bøger, i taler fra regeringen og nogle gange i TV og radio.

Men når tuneserne taler arabisk, gør de det på tunesisk dialekt, som varierer lidt fra egn til egn. Har man ikke gået i skole, har man faktisk svært ved at forstå litterært arabisk. Sådan er det f.eks. for mange ældre.

Fransk er udbredt og bruges som administrations-sprog, af forretningsfolk og også af nogle aviser. I daglig tale blandes franske ord livligt ind i tunesisk-arabisk.

I skolen undervises der både på arabisk og fransk.

Islam er mange ting

98 % af tuneserne er muslimer.

Men der er stor forskel på, hvordan islam praktiseres

i hverdagen – og på hvilken rolle, folk mener, at religionen skal spille i samfundet.

Langt de fleste tunesere praktiserer en moderat islam. Frem til oprøret i 2010-2011 var det forbudt at bære tørklæde i det offentlige rum. Fra 2003 begyndte stadig flere kvinder dog at trodse forbuddet. I dag er tørklædet tilladt. Nogle kvinder vælger at gå med det, andre ikke.

Kaldene til bøn fra moskeernes minareter er også vendt tilbage nogle steder – under diktaturet var det forbudt.

Marabout – den lokale helgen

Mange byer og landsbyer har en eller flere helgener, som kaldes en ‘marabout’.

Det er mænd eller kvinder, som besad særlige evner og havde tæt kontakt til Gud.

Efter deres død er de blevet begravet i små, hvide mausolæer – eller i det hus, de også levede i. I dag

besøger mange tunesere disse grave og mausolæer – f.eks. for at bede om at blive kureret for en sygdom, bede om at blive gravid eller bare bede om velsignelse – ‘barakat’.

Flaget viser, at folket bestemmer

Det tunesiske flag er rødt med en hvid cirkel, og i cirklen er der en rød stjerne og en rød halvmåne. Stjernens fem takker symboliserer islams ‘fem søjler’. Halvmånen symboliserer også islam. Den røde farve symboliserer det blod, tuneserne har ofret for deres selvstændighed, mens den hvide cirkel står for fred.

Flaget vajer uden for alle offentlige bygninger og bruges i mængder til festivaler og andre offentlige begivenheder.

Ofte hænger der også guirlander med tunesiske flag rundt om i byerne.

Flaget fik en ny betydning under oprøret i 2010-2011, og det har lige siden været et symbol på fædrelandet,

Alle vejskilte er på arabisk og fransk – nogle gange også engelsk. Som turist kan man klare sig på engelsk, men de fleste tunesere taler fransk.

Der er måne og stjerne i det tunesiske flag. Tunesernes forhold til deres flag minder lidt om danskernes – man ser det overalt, også når der er fest.

I dagens Tunesien kan piger og kvinder selv bestemme, om de vil bære det islamiske tørklæde. Førhen har det været forbudt.

Traditionerne for tæppevævning er rige og mange århundreder gamle i Tunesien. Håndværket findes stadig, og der er mængder af tæppebutikker. Der er de smukke fladvævede kelim- og mergoumtæpper i traditionelle geometriske mønstre og naturfarver. Der er også knyttede uldtæpper med mønstre med blomster og ornamenter.

som tuneserne er meget stolte af, og som de kræver, at alle skal være ligeværdige borgere i.

Møntfoden er dinar

Den tunesiske valuta er tunesiske dinarer. Den internationale forkortelse er TND, mens man i Tunesien bruger forkortelsen DT (på fransk: dinar tunisien).

Der tælles i dinarer og millimes. Der går 1.000 millimes på en dinar. Beløb skrives f.eks. som 1.300 – en dinar og 300 millimes. En dinar svarer til ca. 2,30 kroner.

Tradition for film, teater og musik

Tunesien har dygtige filminstruktører, og flere tunesiske film har vundet priser. Tunis har også sin egen internationale filmfestival – Karthago Film Festival. Filmene handler ofte om hverdagsliv og problemer i Tunesien. Men der findes ikke mange biografteater.

Derimod er der stærk tradition for teater og koncerter. I Tunis er der flere teatre, men der er også teater- og dansetrupper, som optræder til festivaler og rejser rundt i landet på turné.

Musik er i det hele taget populært. Til bryllupper spiller små orkestre folkemusik. Her bruges håndtrommer, store trommer, fløjte og 'meswed', der minder om en sækkepibe og har fået en revival blandt unge tunesere.

Tunesien har også en stærk pop- og rap-scene. Under oprøret i 2010-2011 udgav en ung, tunesisk rapper, Al General, et nummer, der anklagede præsi-

denten for, at folket sultede. Nummeret motiverede unge i både Tunesien og andre arabiske lande til at fortsætte oprøret. Musik bruges også i den folkelige tro, hvor man ærer Tunesiens mange lokale 'helgener', marabout'erne, som der er stærke traditioner omkring. Denne musikgenre kaldes hadhara og er sang med lovprisning af Gud, marabout'en og dennes gerninger akkompagneret af håndtrommer, violin og fløjte.

Smukt håndværk – tæpper, keramik og kurve

Vævede og knyttede tæpper i uld og med simple eller indviklede mønstre er et af de kunsthåndværk, Tunesien er berømt for, og den tradition lever stadig stærkt.

Vævekunsten ses også i de gamle beduintelte, som består af lange vævede baner. Fin vævekunst ses i mænds tynde uldkåber og i hammam-håndklæder, der i århundreder blev vævet af bomuld fra Egypten.

Fra gammel tid stammer også den udbredte tradition for håndmalede keramikfliser til udsmykning af huse. I dag ses denne malerkunst ofte på keramik, blandt andet de store fade til couscous.

Til indkøb bruger mange tunesere en såkaldt 'couffin', som er en kurv af daddelpalmeblade med håndtag. De er flettet i hånden og fremstilles i Sydtunesien.

Begravelse efter et døgn

Begravelse finder sted senest ét døgn efter at døden er indtruffet.

Da man ikke har kølehuse, betyder de høje temperaturer det meste af året, at man er nødt til hurtigt at begrave de døde.

Familie, venner og slægtninge mødes i timerne efter, at døden er indtruffet, i den afdødes hjem.

Stole sættes op udenfor. Her sidder mændene for at vise respekt for den afdøde. Kvinder og børn samles i køkkenet, i stuen eller på gårdspladsen.

Kvinderne sørger højlydt. De klager, græder, og især ældre kvinder lader hænderne køre ned over ansigtet, som om de river sig af sorg.

Efter nogle timer lægger mændene den afdøde på en bære og dækker med et grønt flag med skrift fra koranen. Så bærer mændene i optog båren til byens gravplads. Kvinderne går hver til sit. På gravpladsen bedes der en stille, højtidelig bøn, og afdøde lægges i jorden svøbt i et ligklæde. Så går også mændene hjem.

Bryllup fejres i mange dage

I de varme sommernætter genlyder gader og kvarterer stort set hver aften af glad og øredøvende musik.

Så er der bryllup – og sådan et er en gigantisk fest, der varer i mange dage.

Hver dag har sit særlige ritual – f.eks. henna-dekoration på brudens hænder og fødder, fremvisning af medgiften, dagen hvor bruden flyttes til gommens hus og så den store fest.

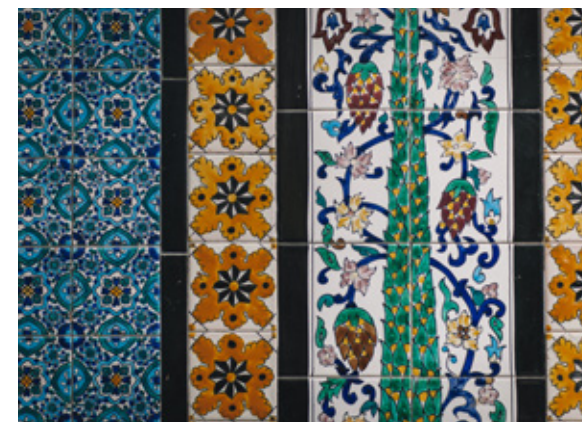
Man bliver typisk gift, når man er 25-30 år. Parret har

Lokale musikere spiller op til fest på skolen. Det lille horn er en zokra. I det hele taget er traditionel musik meget populært ved større fester.

Der er stærk tradition for bemalet porcelæn i Tunesien – f.eks. som her til flotte couscous-fade, som man finder i de fleste husholdninger.

Fliser og mosaikker i flotte og farverige mønstre ser man både i private hjem, i nye og gamle moskéer og i offentlige bygninger.

tit gået i skole sammen eller kender hinanden fra byen eller kvarteret. Gommen skal sørge for både møbler og hus eller lejlighed til parret. Bruden sørger for puder, sengetøj, køkkenudstyr o.s.v.

Derudover får bruden en masse gaver af familie og naboer: tøj, dyre guldsmykker, smukt service, lækre tæpper og meget mere. Det er derfor dyrt at blive gift, og de seneste ti års høje arbejdsløshed har også betydet, at mange unge ikke har haft råd til at gifte sig og stifte familie.

Traditionelle festdragter

Til bryllup bruger kvinderne flittigt traditionelle klæde- dragter. Hver egn har sin særlige. Nogle er rigt broderet med guldbrokade og pailletter, andre steder er kjolen et stykke farverigt stof. Kvindens pynt er store guldkæder med guldvædhæng.

Mændenes traditionelle festdragt er ofte en fin, hvid uldkåbe med enkle broderier. I nogle egne har de også en rød filthat.

Til den afsluttende bryllupsfest er bruden i hvidt og gommen i jakkesæt. De kvinder, der er nærmeste slægt-

ninge til bruden, har store, farverige festkjoler på. De øvrige gæster kommer i almindeligt pænt tøj.

Til alle brylluppets indledende festdage kommer mange af gæsterne i deres almindelige tøj. Der holdes så mange bryllupsfester hver eneste aften, at man ikke kan have nyt tøj og festtøj til hver en fest.

Hverdagsdragt med Fatimas hånd

Til hverdag går de gifte og ældre kvinder på landet stadig i de traditionelle kjoler kaldet 'takhlila'. Det er et flere meter langt stykke stof, der foldes omkring kroppen og holdes på plads af et bredt stofbælte.

På brystet holdes stoffet på plads af to store brocher af sølv eller guld.

De har mønstre og symboler som fisk, der symboliserer frugtbarhed og 'Fatimas hånd', en stiliseret hånd med fem fingre, som beskytter mod onde øjne.

Mændenes traditionelle tøj består af en vest med broderi, skjorte og særligt i Tunis og de nordlige byer den røde filthat 'fez'. I Sydtunesien går mange mænd med et langt stykke stof bundet om hovedet som en turban for at beskytte sig mod solen og sandet.

Men langt de fleste børn, unge og ældre går til daglig i tøj, som vi kender det fra Danmark og Vesten.

Fodbold er den største sport

Fodbold er rigtig stort i Tunesien. Superligaen hedder Ligue Professionnelle 1, og der er 14 hold. Kampene spilles om søndagen, som er ugens eneste hele fridag for de fleste tunesere. Så fyldes stadions og caféer med mænd, som passioneret følger med i kampene.

Tunesien har kvalificeret sig til VM i Qatar i 2022 – og skal spille mod Danmark i de indledende runder.

Også håndboldlandsholdet kvalificerer sig ofte internationalt. Basketball, atletik og kampsport er også populære sportsgrene, særligt i de større byer på østkysten og i Tunis' bedre kvarterer.

Men langt de fleste byer har ingen eller meget ringe idrætsfaciliteter, og sport og idræt er derfor ikke særlig udbredt blandt børn og unge.

Mad med lokale råvarer og masser af krydderier

Det tunesiske køkken er baseret på landets egne, friske råvarer, men det er også en del af traditionerne

Symbolerne fra Tunesiens gamle kulturer lever overalt – f.eks. Fatimas hånd på tøj og smykker eller berbernes mønstre på pengesedler.

Den traditionelle kappe hedder en burnus. I nord laves den af fåreuld, i syd af kameluld. Den er almindelig i gadebilledet, særligt i provinsen.

I marts er det uafhængighedsdag. Den fejres også på mange skoler, og så har alle fundet den finste stads frem. Tuneserne elsker flotte kjoler!

Supermarkeder er temmelig sjældne, så snart man bevæger sig væk fra kysten og de største byer. Så i byerne på landet er det helt almindeligt, at man må på det ugentlige marked for at købe ind.

Couscous med forskelligt kød og grøntsager er nationalretten, og den laves i et væld af varianter.

Mange tunesiske familier har ikke råd til at betale fritidsaktiviteter for børnene. Så der leges og spilles fodbold i de smalle gader, når skoledagen er forbi.

i det vestlige Middelhavskøkken, der kendes fra Italien, Spanien og Marokko.

Man begynder ofte med en salat, f.eks. 'slata tunisia' af friske tomater, agurk og peberfrugt med et drys tun, hårdkogte æg og et par oliven.

Til hovedret får man ofte couscous. Det er kogte semuljegryn med en krydret sovs, kogte grøntsager som kartoffel, gulerod og græskar samt lam eller fisk.

Hjemme serveres couscous i et stort fad, der stilles midt på bordet. I nogle hjem spiser alle af det store fad med hver sin ske.

Der bliver næsten altid serveret årstidens frugt til dessert. Og ofte sluttet der af med et lille glas meget sød myntete, måske med pinjekerner på toppen.

Hyppige hverdagsretter er pasta med krydret tomatsovs og grøntsagssuppe.

Der serveres altid brød til alle måltider, som minder om den franske baguette.

Tuneserne bruger meget olivenolie. Mange familier har egne oliventræer og får olien presset og hældt på store plastikdunke.

Tunesien er da også en af verdens største producenter af olivenolie: i 2021/2022 ansløges produktionen til 240.000 tons. Tunesisk olivenolie er økologisk og har opnået mange internationale priser.

Der indgår mange skønne krydderier i det tunesiske køkken - og i store mængder. F.eks. koriander, chili, safran, kanel og spidskommen.

Natur, geografi og klima

Tunesien ligger i Nordafrika med kyster ud til Middelhavet og lige overfor Sicilien. Landet er godt 3,5 gange Danmarks størrelse og grænser mod Algeriet i vest og mod Libyen i syd. Landet byder på store variationer både i sin natur, geografi og vegetation.

Det grønne nord

Den nordlige del af Tunesien er præget af bjerge og bakker, der er udløbere af Atlasbjergene og sikrer vand til natur og afgrøder. Her løber også Tunesiens eneste flod Medjerda.

Her mod nord og vest dyrkes der korn, alfagræs (der bruges til papir og fletning af måtter m.m.), honning og oliven. Fra bjergene brydes der marmor og ler, mergel, sand og kalk, der bruges til mursten og beton. I bjergene er der også jern, fluor og mineralet baryt, der bruges til boring efter gas og olie.

Det bakkede, grønne øst

Den nordøstlige del af Tunesien har et bakket, grønt og frodigt landskab.

Her giver milde vintre og tilpas mængder regn ideelle betingelser for at dyrke grøntsager som kartofler, løg, fennikel, gulerødder, artiskok, radiser, tomater og peberfrugt. Siden romertiden har der været dyrket vin på bjergskråninger i denne region, og Tunesien producerer stadig sine egne vine.

Her vokser også mandel- og oliventræer. Cap Bon-halvøen mod øst er præget af appelsin- og citronplantager. Tunesien producerer ca. 440.000 tons appelsiner om året – hvoraf halvdelen eksporteres.

Sahelområdets endeløse rækker af oliventræer

Fra Sousse til Sfax på Tunesiens østkyst og ind til Kairouan i det centrale Tunesien strækker Sahelområdet sig. Sahel er navnet på de varme og halvtørre bælter, der strækker sig langs udkanterne af Sahara.

De specielle foldebjerge skaber fantastiske landskaber flere steder i Tunesien. Nogle af disse områder er også spækket med fossiler.

Tunesien producerer mange citrusfrugter, f.eks. appelsiner fra Cap Bon-halvøen mod nord.

Daddelpalmerne i oaserne passes og plejes ved håndkraft.

Det tunesiske Sahel er et bredt bælte langs kysten, hvor bl.a. fugt fra havet betyder, at der er fine betingelser for at dyrke oliven. Det opdagede allerede romerne, som anlagde enorme områder med olivenlunde.

Her står stadig millioner af oliventræer i endeløse rækker. Nogle af dem er hundreder af år gamle. De fleste oliven håndhøstes og presses til olie ad tre omgange. Første pres giver den klare, gule spiseolie. Tredje pres giver en mere grumset olie, der blandt andet bruges i sæbefremstilling. I Sahelområdet dyrkes også mandler og figner.

Stepper og flotte foldebjerge

Inde i det centrale Tunesien mod vest er landskabet præget af stepper. Her græsser store flokke af får og geder, der er vigtige for dagliglivet overalt i Tunesien. Både dyrenes mælk, skind og kød bliver brugt – og ulden til bl.a. de traditionelle tunesiske klædedragter og tæpper.

I denne region holdes også store mængder høns – der giver både kød og over 25 millioner æg årligt til tuneserne selv og til turisterne.

Ved landsbyerne er jordlodder og marker gerne indhegnet af de karakteristiske figenkaktus.

Længst mod vest og sydvest danner udløbere af Atlasbjergene dybe kløfter og bjerge. Her er der minedrift. Der udvindes fosfat i store mængder, som eksporteres til produktion af pesticider.

I bjergenes kløfter er der daddelpalme-oaser – og for geologisk interesserede er disse områder lidt af et slaraffenland. Overalt finder man fossiler og forstenede grene og træstubbe. Og de lave foldebjerge er i sig selv spektakulære med deres tydelige farvelag af de forskellige mineraler, de indeholder.

Oaserne er frugtbarhed i tre etager

Tværs over Tunesien løber et bælte af oaser langs randen af det mægtige Sahara – lige fra øen Jerba i øst

over ørkenbyen Douz til Tozeur i vest. I oaserne vokser tusinder og atter tusinder af daddelpalmer.

Tunesien dyrker dadlen 'Deglet Nour', der betyder 'lysets daddel', fordi frugtkødet er så klart og blødt, at lyset kan skinne igennem.

Oaserne er fascinerende økosystemer i den ellers brændende hede og knastørre ørken.

Det er steder, hvor jordbunden er opbygget sådan, at der samles grundvand så tæt på overfladen, at det selv kommer op eller kan pumpes op. Og det livgivende vand bliver udnyttet til sidste dråbe ved at dyrke afgrøder i oasen i tre etager:

De høje daddelpalmer med deres dybe rødder er helt afgørende. Fra dem høstes man dadler (og saft til bl.a. palmevin fra stammerne). Men palmernes store kroner dækker også for solens hede stråler, så der samtidig kan dyrkes frugttræer i den midterste 'etage'. Og nederst bliver der skygge og fugt nok, fordi der vandes i opdæmmede bede omkring palmernes stam-

I oaserne dyrkes der også salat-
hoveder, radiser og andet grønt.
Vand ledes fra undergrunden
gennem kanaler, mens palmer og
mindre træer skaber skygge, som
nedsætter fordampningen, så
jorden holder sig mere fugtig.

mer, så grøntsager som tomat, agurk og vandmelon kan dyrkes hér.

Ørken og sandbjerge

Oasebæltet ligger på grænsen til Sahara-ørkenen, som udgør det sydligste Tunesien.

Mod øst er Sahara grænset af de lave bjerge, Ksour-højderne, som er rige på mineraler. Og selv i dette barske område er der små pletter, hvor mennesker kan bo. Disse lave bjerge har vandholdige klippesprækker i undergrunden, som er omgivet af fint sand og ler. De giver vand nok til små jordlodder med korn, oliventræer og daddelpalmer.

Ellers er Sahara afgrænset af et smalt bælte af steppe med lave buske og spredt græs. Derefter følger de uendelige, gølge sanddyner i lys brun, gul og orange.

Den gigantiske saltsø

Midt inde i landet afgrænses ørkenen af Chott-el-Djerid – Saharas største saltsø, der strækker sig over 7.000 km². I fortiden nåede Middelhavet helt herind. Området ligger under havets overflade, og derfor efterlod Middelhavet en enorm sø af aflejret salt.

Klimaet er brutalt her – der falder under 100 mm regn årligt, og der kan blive 50 graders varme om sommeren. Så kan man ofte opleve fatamorganaer – luftspejlinger.

Området indeholder også gips – og når vinterens sparsomme regnvand siver ned gennem sand, salt og gips, dannes det flotte sten-fænomen 'ørkenroser'. Dem kan man købe i små boder ved saltsøen, og det er en af de få indtægter, folk har her i syd.

Men saltet fra saltsøen – og fra lignende saltaflejringer i Monastir på Tunesiens østkyst og ved øen Jerba giver også Tunesien indtægt på en anden måde: Saltet udvindes i bassiner og eksporteres til Europa. Bl.a. kommer 80 % af alt det salt, der spredes på de danske vinterveje, med skib fra Tunesien!

Vinterregn og sommerhede

Vinteren i Tunesien er mild. Særligt i nord falder der store mængder regn, og mod nord-vest kan der endog falde sne. Allerede fra september og oktober kan der pludseligt komme store regnskyl i hele landet, og så bliver veje både på land og i by oftest oversvømmet. Der

Fiskeriet er i vidt omfang industrialiseret i Tunesien, men der findes stadig mange små træbåde og fiskere, som sejler ud og tømmer deres ruser.

Den enorme saltsø Chott el Jerid er udtørret det meste af året – der er brændende varmt om sommeren.

kan også blive temmelig køligt i vintermånederne, så man må have varmt tøj med sig.

Sommeren er derimod meget varm. Mange steder i syden kan temperaturen nå op over 40 grader.

Dyreliv

Tunesien er mellemstation for trækfugle, der flyver mellem det nordlige Europa og det sydlige Afrika.

Den blå svømmekrabbe er en invasiv art, som i årevis gjorde livet surt for fiskerne. I dag fanger de krabber til eksport og har fået bestanden ned.

Storke, flamingoer og ørne er nogle af de hundreder af fuglearter, der passerer Tunesien.

Der fiskes langs kysterne: Aborre, bras og tun samt østers.

Der er også masser af husdyr – både køer, høns, æsler, geder og ca. 6 millioner får. I syden holder man dromedarer, som både bruges i turismen, til populære væddeløb og til at spise.

En skoleklasse i hovedstaden Tunis. Eleverne har hver deres tavle, hvor de kan skrive svarene på lærernes spørgsmål ned.

Børneliv i Tunesien

Tunesien har en ung befolkning – og skoler og uddannelser, der på mange måder ligger helt i top i regionen, men som også trænger til reformer og opdaterede materialer.

Der er ca. 2,8 millioner børn mellem 0 og 14 år i Tunesien – det er en fjerdedel af den samlede befolkning.

Myldrende storfamilier

I snit føder hver tunesisk kvinde 2,03 børn, men det tal giver ikke noget korrekt billede af livet i en typisk tunesisk familie. I praksis vokser mange i Tunesien nemlig op i børnerige storfamilier.

På grund af de nu mange år med alvorlig økonomisk krise i landet har mange ikke råd til at blive gift og får derfor ikke nødvendigvis børn. Men i børnefamilierne er det almindeligt, at der er 3-5 børn i flokken.

Desuden bor mange børn tæt på fætre og kusiner og får et søskendelignende forhold til dem. Det er endda helt almindeligt, at flere generationer og familier i slægten bor på samme matrikel.

Det skyldes bl.a., at det er dyrt at købe byggegrunde.

Så familiehusene knopskyder ofte med nye sidehuse eller lejligheder ovenpå.

Nogle fag i skolen er kun på fransk

Der er skolepligt i Tunesien fra 6 til 16 år, og næsten alle børn starter i grundskolen, som hedder école primaire og varer 6 år. 88 % af børnene fortsætter også i de tre år i overbygningen, école secondaire. Der findes både offentlige og private skoler, men for mange familier er de private for dyre, særligt i école secondaire.

Piger og drenge går i samme klasse. I de offentlige skoler skal børnene bære en skoleuniform, som er en kittel uden på det almindelige tøj. I école primaire er pigernes kittel lyserød og drengenes mørkeblå. På nogle skoler er det kun piger, der skal gå i uniform.

Det primære sprog i de offentlige skoler er arabisk – litterært arabisk, som er anderledes end den tunesiske

hverdagsdialekt. I 2. klasse får eleverne fransk som sprogfag, og der undervises på fransk i matematik, fysik og naturfag. Engelsk lærer de fra 5. klasse i de offentlige skoler og fra 3. klasse i privatskoler.

Skoledagene er lange

I 1960'erne satte Tunesien alle sejl til for at løfte skolesystemet. Der blev bygget skoler overalt, også på landet. Men i dag er undervisningen utidssvarende og præget af udenadslære og mange eksaminer, der skal bestås.

Et skoleår er kun på 130 dage, og der er tre måneders sommerferie. Det skyldes til dels de varme somre, men også mangel på penge. Der er planlagt store reformer af skolesystemet, bl.a. med flere skoledage, nyt curriculum og uddannelse til lærerne. Men Tunesiens økonomi er så presset, at reformerne nok har lange udsigter.

Skoledagene er lange. De starter kl. 8, og der undervises til midt på dagen. Så går børnene hjem og spiser. Så kommer de igen ved 14-tiden og er i skole til kl. 17.

Hjemme skal der laves lektier bagefter. Og lørdag er der også skole halvdelen af dagen.

Tunesiens spejdere lærer børn at tage lederskab

Det er også populært at være spejder i Tunesien. De danske KFUM-spejdere arbejder sammen med Les Scouts Tunisiens om at lære tunesiske børn selv at blive ledere – og gøre en forskel lokalt.

Partnerskabet mellem KFUM og de tunesiske spejdere har varet siden Det arabiske forår i 2011. Det handler ikke kun om knivbevis og lejrball, men lige så meget om at uddanne tunesiske børn til at være ansvarlige medborgere og kunne lede. Samarbejdet hedder også netop 'Future leaders'.

Børnene lærer at få selvtillid, at blive afklaret om deres egne holdninger, at kunne tale med andre om dem uden at blive uvenner og at kunne

finde gode løsninger i fællesskab. De lærer også om medborgerskab, ytringsfrihed og demokrati – og ikke mindst lærer de rent praktisk, hvordan man kan føre fælles, lokale projekter ud i livet.

Spejderne arbejder praktisk med alt fra historiske byvandring for turister til plantning af træer og buske i områder med tørke og fygning. De lokale projekter giver børnene selvtillid, og de oplever, at de rent faktisk kan skabe ændringer.

Med 'Familiespejder' kan tunesiske børn tage deres forældre med til spejder. Der er ikke mange fritidsaktiviteter for børn i Tunesien, og nogle forældre er ikke glade for at lade børnene deltage på egen hånd. Så er 'Familiespejder' en god løsning.

Spejderne mødes også på tværs af Tunesien, hvor de bl.a. søsætter fælles græsrods-projekter om f.eks. at fjerne affald på gaderne eller løse problemer omkring børns skolegang. Under corona-pandemien var spejderne også med til at hjælpe ved lokale, tunesiske testcentre.

Les Scouts Tunisiens er det nationale spejderkorps i Tunesien. Der er 60.000 spejdere i over 400 grupper. De minder meget om spejdere fra Danmark. Det vigtigste er fællesskab og at passe godt på naturen. Her i materialet finder du opgaver med lege og madretter fra spejderne.

Ikke meget leg og fritid

De lange skoledage betyder, at der ikke er særlig meget tid til leg og fritidsinteresser.

Det er mest i de større byer, at der er mulighed for at gå til sport, musik eller dans – og kun for dem, der har råd. Privatskolerne tilbyder tit 'club' efter skole, hvor børnene kan vælge forskellige aktiviteter at gå til.

Det stive, gammeldags system i særligt de offentlige skoler og deres mangel på 'clubs' bliver bl.a. kritiseret for, at børnene i for lav grad får udviklet deres evner til kreativitet, selvstændig tænkning og kommunikation. Og netop disse evner er der brug for i udviklingen af landets erhvervsliv og demokrati.

Til gengæld er børnene vant til at indgå i store, sociale sammenhænge i familien. Børn er med til stort set altting. De bliver krammet og kysset, sidder på skødet af de voksne og båret sovende hjem, når familiemiddage eller fester trækker ud til sent på aftenen.

Tunesiske børn er glade, tillidsfulde, nysgerrige og høflige – og de er opdraget til at vise stor respekt for og kærlighed til familiens ældste.

Der er ikke afsat tid til at nå alle lektier i løbet af de lange skoledage. Det er almindeligt med ret meget hjemmearbejde oven i.

Heldige børn ved kysten: Det er sommerferie, og veninderne her får et lift fra fiskerihavnen i Gabes. De skal til stranden for at bade.

Årets projekt: Børn i Tunesien skal selv sætte dagsordenen i nyhederne

Tunesiske børn udgiver deres egne historier, mens de lærer om, hvordan et demokrati fungerer – og lærer om, hvordan man med ytringsfrihed og journalistik kan få indflydelse på sit samfund.

Med overskuddet fra årets U-landskalender hjælper organisationen IMS (International Media Support) med at udbrede lokaljournalistik og træne børn og unge i at forstå mediernes demokratiske rolle, producere nyheder og være aktive i deres lokalsamfund. Her fortæller IMS selv om projektet.

Med Børnenes U-landskalender vil den danskbaserede, globale organisation IMS (International Media Support) starte redaktioner med tunesiske børn og unge og give dem oplæring, så de kan være med til at styrke landets unge demokrati og også selv kan sætte dagsordenen.

Børnereporterne udgiver historier og

lærer undervejs om ytringsfrihed, om hvad troværdige nyheder er – og om journalistikkens vigtige samfundsrolle.

IMS' projekt tager fat om to udfordringer: Dels at børn og unge generelt har meget små muligheder for at engagere sig i det tunesiske samfundsliv, og dels at en stor del af landets befolkning

bor i såkaldte nyhedsørkener, hvor næsten ingen medier dækker lokale forhold – og da slet ikke forhold omkring børn og unge.

De fleste medier prioriterer nemlig nyheder fra storbyen Tunis, hvor under 10 % af tuneserne bor. Folk i mindre byer og i landområderne står derfor ofte helt uden adgang til nyheder om emner, der er direkte relevante for deres dagligliv.

Det vil IMS sammen med den tunesiske NGO Al-Khatt nu lave om på i otte af Tunesiens mest marginaliserede områder.

Ungdomsredaktioner i nyhedsørkener

Et af de få medier, der siden Det arabiske forår har bragt nyheder til udkants-

områder, er Al Khatts 'Jaridaty'. Navnet betyder 'Min avis' på arabisk.

Jaridatys mål er at udbrede lokaljournalistik og træne unge i at forstå medierne, producere nyheder og være aktive deltagere i lokalområdet. I samarbejde med lokale, offentlige fritidsklubber kan børn fra 11 år melde sig til 'media clubs' og blive lokale Jaridaty-journalister. Samtidig får de adgang til teknisk udstyr.

De voksne i provinsen får lokale nyheder

Med Børnenes U-landskalender kan Jaridaty nå ud i nye områder af Tunesien og involvere mange flere børn og unge.

I alt vil 192 piger og drenge i alderen 11 til 17 år få adgang til teknisk udstyr og journalistisk træning. Deres historier

vil udkomme på medieplatforme i otte forskellige lokalsamfund fordelt over landets fem regioner.

Desuden vil den lokale befolkning, som følger med på sociale medier og hører radio, få nyheder fra deres egne områder. De otte lokalsamfund har fra 30.000 til 100.000 indbyggere, så det er også rigtigt mange voksne tunesere, der nu vil blive nået med lokaljournalistik.

Jaridaty er allerede en stærk platform for unge, der arbejder med medieforståelse, lokal journalistik og borgerrettigheder flere steder i landet. Børnene og de unge på alle de nye redaktioner bliver derfor også del af et nationalt netværk, og en del af børnerporterne mødes på tværs af regioner en gang om året. Desuden bliver nogle af børnenes lokale historier også bragt i et landsdækkende medie. På den måde kan børnenes stemmer også bliver hørt nationalt.

Børnehistorierne tages alvorligt

Gennem journalistikken kan børnene og de unge give udtryk for, hvad de oplever

af problemer, mens de samtidig lærer at reflektere over deres samfundsansvar og handlemuligheder.

Denne form for nyhedsdækning kan også skabe konkrete resultater og ændringer.

Ofte interviewer børnene og de unge skoleinspektøren, borgmesteren, politiet eller andre voksne og myndigheder, der tager de unges interviews alvorligt. De ved godt, at historierne jo faktisk bliver bragt.

Det er der mange eksempler på.

Et sted førte kritiske historier om dårlige veje i en provinsby til, at kommunen begyndte at asfaltere byens hovedveje.

Et andet sted fik en pige, som ikke fik lov at spille fodbold på et drengehold, adgang til et andet hold.

Andre steder tager børnenes historier fat i generelle og mere landspolitiske emner som forurening, skoleuniformer for piger, mangel på plads til at lege, forholdene for den fattige landbefolkning og meget andet.

Børnerporterne og Verdensmålene

Verdensmål 16 om fred og demokratiske samfund har et undermål (16.10) om at fremme adgang til information og fundamentale frihedsrettigheder såsom ytringsfrihed. Det er centralt i projektet.

Verdensmål 5 om kønsbalance understøttes af alle dele af projektet. Bl.a. ved at sikre kønsbalance blandt deltagerne og i deres rollefordeling.

Verdensmål 10 mod ulighed og marginalisering understøttes også: Projektet modvirker nyhedsrøkkener og klæder børn og unge på til at blive aktive samfundsborgere, der øger mediedækningen og beslutningstagernes fokus på ellers oversete problemer og områder.

Den langsigtede effekt

Projektets overordnede mål er at øge tunesiske børn og unges deltagelse i landets endnu meget nye demokrati, give dem en stemme og give dem mulighed for at skabe positive sociale forandringer – også langt ud over selve projektets levetid. Samtidig lærer de om medier og ytringsfrihed – og de får også kompetencer, som de kan bruge i deres voksenliv.

I hvert af de otte lokalområder får børnene en masse praktisk erfaring og træning i medieforståelse, faktatjek, foto, journalistik, video- og podcastproduktion og design. I takt med at de bliver mere fortrolige med journalistik, lærer de også om nye formater og virkemidler.

Som en ikke uvigtig sideeffekt lærer børnene undervejs om værdien af aktivt medborgerskab, bliver bevidste om deres rettigheder og lærer om kritisk tænkning, og hvordan man beskytter sig selv mod falske nyheder og vildledende information.

Fakta om børn i Tunesien

40 % af Tunesiens befolkning er børn og unge under 24 år.

Langt de fleste går i skole, men hvert år er der 100.000 børn, som dropper ud i de sidste klasser.

To ud af ti tunesere er stadig analfabeter.

IMS (International Media Support) om deres arbejde i Tunesien:

Alle har ret til god journalistik – også børn og unge

Både børn og voksne har brug for viden og troværdige nyheder.

Derfor bygger IMS partnerskaber over hele verden for at hjælpe journalister med at dække historier, der er vigtige for offentligheden.

God journalistik er også vigtigt i Tunesien, der som det eneste land i regionen har fastholdt nogle af de demokratiske landvinde fra Det arabiske forår i 2010-11. IMS har arbejdet med Tunesien helt siden 2004, men aktiviteterne tog for alvor fart efter revolutionen i 2011. I dag samarbejder IMS bl.a. med det tunesiske journalistforbund og udvalgte progressive medier.

Her fortæller IMS selv om deres arbejde for at fremme den gode journalistik – og hvorfor det er så vigtigt.

IMS' mål er at bidrage til fredelige, stabile samfund baseret på demokratiske værdier. Det gør vi ved at støtte uafhængige medier, beskytte journalister samt påvirke de love og rammer, medierne er underlagt. Det har organisationen arbejdet for i mere end tyve år, især i lande ramt af konflikt og politisk uro.

Pressefrihed og verdensmål hænger sammen

At have adgang til troværdig information og kunne udtrykke sine egne synspunkter er basale menneskerettigheder – og det er også afgørende, hvis vi gerne vil nå de mål, der er sat for global bæredygtig udvikling med FN's verdensmål.

Fredelige, stabile og demokratiske samfund er afhængige af kritisk og god journalistik, så enkelt kan det siges.

For en krig starter oftest længe før det første skud, ved at nogen opdanner til

had og splittelse. Og intet er så effektivt til at manipulere en befolknings tanker og følelser som propaganda, desinformation, mangel på adgang til fakta og begrænsning af ytringsfriheden.

En stor del af løsningen er uafhængige medier – med journalister, som arbejder professionelt, tjekker fakta, udfordrer magthavere og leverer nyheder, man kan stole på.

Nyhedstørke er meget udbredt

Selv om fri presse og adgang til information er en menneskeret, går det tilbage for demokrati og ytringsfrihed verden over. I dag er det kun et ud af syv mennesker globalt, der bor i et land med frie medier. Også i Tunesien er demokratiet udfordret. I 2022 faldt landet 21 pladser i det internationale 'Press Freedom Index' fra Reporters Without Borders 2022: fra 73. til 94. plads.

Blandt andet fordi store dele af Tunesien er såkaldte 'nyhedsrøkkere'. De fleste medier er baseret i hovedstaden Tunis og har fokus på nyhederne herfra. Men her bor kun 10 % af befolkningen. Børn og unge i mange af landets andre byer og i landområderne står helt uden adgang til information om deres hjemby, deres region og deres dagligliv. Og det gælder også de voksne.

Vi finder forandringsagenterne

Heldigvis findes der i de fleste lande og ude i de fleste lokalsamfund gode kræfter, som arbejder for positiv forandring. Via IMS' globale netværk af lokale medier er vi med til at skabe partnerskaber mellem medier og civilsamfund over hele kloden. Gennem alliancer og innovation støtter IMS lokale aktører og uafhængige medier. Eksempelvis bidrager IMS ofte til at skabe platforme, hvor marginalise-

rede grupper kan komme til orde.

I Tunesien har IMS gennem en årrække samarbejdet med NGO'en Al-Khatt, som blandt andet udgiver online-mediet Inkyfada.com. Her arbejder redaktionen ihærdigt for at journalistikken også opleves som relevant for tunesere, der ikke lige bor i hovedstaden.

Historierne udgives både på arabisk og fransk. Nogle oversættes også til engelsk. Al-Khatt's dygtige journalister underviser desuden børn og unge fra Jaridaty-projektet og deres klubledere i de journalistiske grundprincipper og i podcast-produktion.

Al-Khatt er politisk uafhængig, men samarbejder med de tunesiske myndigheder. Organisationens er garant for, at hjælpen rammer det helt rigtige sted og gør mest gavn.

Hvad er god journalistik ?

Hvorfor synes IMS, at god journalistik er så vigtig?

Alle har brug for informationer, man kan stole på. I vores hverdag, når vi skal lære nyt, udvikle os, holde os sunde og træffe beslutninger. I tilspidsede situationer, når vi som borgere skal kræve vores ret eller stille beslutningstagere til regnskab. Og vi har i særdeleshed brug for dem i tider med væbnet konflikt, humanitære kriser eller politisk uro.

Men den frie presse er stærkt udfordret mange steder i verden. Sociale medier har åbnet sluserne for en storm af falske nyheder, som giver autoritære ledere ny vind i sejlene. I mange lande bliver journalister dræbt, truet og chikaneret.

Hvis vi skal fastholde og udvikle fredelige, stabile og demokratiske samfund, kræver det etisk, kritisk og inkluderende journalistik.

Det lærer alle de børn, der ønsker at deltage i Jaridaty's medieklubber. Lige som de også får mulighed for at lave deres egen lokale journalistiske historier og dermed oplever, hvad det vil sige at tage aktivt del i sit eget samfund.

Hvem er IMS ?

IMS (International Media Support) bidrager til fredelige, stabile og demokratiske samfund ved at yde støtte til uafhængige medier, beskytte journalister samt påvirke de rammer, medier er underlagt.

IMS har knap 160 ansatte, der arbejder i lande ramt af konflikter, politisk omvæltning og humanitære, sundheds- og klimamæssige katastrofer.

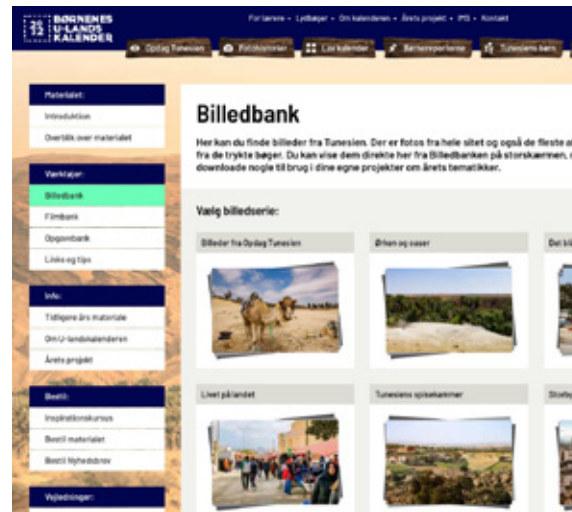
Gennem en kombination af langvarige partnerskaber og hurtige indsatser i krisesituationer bidrager IMS til, at lokalbefolkninger har adgang til relevant, kritisk og oplysende journalistik, relevant på tværs af køn og etnicitet.

IMS har et særligt fokus på problemer omkring desinformation og ligestilling.

I dag er IMS Nordens største medieudviklingsorganisation og har hovedsæde i København.

Organisationen er en af Danidas strategiske partnere og får støtte fra den danske stat.

Hurtigt overblik: Her er materialets hovedelementer

Årets to bøger

– elevbogen og lærervejledningen

Elevbogen rummer både rigtig gode fortællinger og masser af indtryk og fakta, som eleverne kan bruge i deres arbejde med materialets fagopgaver. I centrum står Kirsten Sonne Harilds store fortælling 'En farlig film'. Hun genfortæller også tre små eventyr fra Tunesien i lavt lix. Desuden rummer bogen en masse korte faktatekster i form af ordforklaringer, billedtekster og tematiske faktasider. Bogen er rigt illustreret med fotos og tegninger. Bogens fortællinger findes også på hjemmesiden som lyd-bøger og som skærm-bøger med tekst og oplæsning til de mindre læsestærke.

Lærervejledningen rummer alt, hvad du har brug for til at forberede et kort eller langt forløb.

- [Faktasektionen](#) giver dig bred baggrund om livet i Tunesien, så du kan fortælle og svare på spørgsmål.
- [Vejledningssektionen](#) giver dig et godt overblik over forløb og opgaver. Plus tips til at arbejde med hjemmesiden og de interaktive web-værktøjer.

Lærer-universet

– med filmbank og opgavebank

Inde under punktet 'For lærere' på hjemmesiden ligger en hel sektion med alle de materialer, du skal bruge.

Opgavebanken rummer alle opgaver som PDF'er. De er lige til at printe ud – enten samlet eller én for én. Hver opgave giver dig detaljeret vejledning, og de er varierede og har mange sjove aktiviteter.

Filmbanken rummer alle film til materialet, og de ligger klar til afspilning. Se også filmoversigten på side 2 her i lærervejledningen.

Billedbanken: Tematiske fotoserier fra elevbogen, lærervejledningen og hjemmesiden. Brug dem, mens du fortæller i klassen, eller til aktiviteter, du selv laver.

Andre materialer: Du finder også bøgerne som PDF'er, ekstra indsigt om bl.a. U-landskalenderen samt gratis adgang til tidligere års materialer.

Opdag Tunesien

– og websitets andre sider med viden til børn

Denne sektion af hjemmesiden kan bruges uden UNI-Login. Brug den som introduktion til forløbet – eller send eleverne på opdagelse på egen hånd.

Opdag Tunesien: Her leger eleverne sig til et bredt indblik i årets land i børnehøjde – gennem film, info-grafik, billedserier og quizzes. Her ligger også 'En farlig film' og de tre tunesiske eventyr som skærm-bøger med oplæsning, hvor svage læsere kan læse/lytte-træne. Der er også faktabøger om skorpioner og Star Wars!

De andre undersider kan særligt interesserede elever finde som små links i toppen. Her er en samling af DR's film, der er artikler om årets hjælpeprojekt og om U-landskalenderen. Her er også adgang til årets fortællinger som rene lyd-bøger – plus adgang til temaside om Tunesiens børnereportere og de tre børnereportører.

Husk også de spændende digitale opgaver:

Mød Tunesiens børn

– og lad eleverne komme tættere på årets projekt

Med temasiden 'Tunesiens børn' får dine elever en unik mulighed for at lære tre børn fra forskellige steder i Tunesien nærmere at kende. Eleverne møder de tre børn og deres dagligdag gennem korte film, en vennebog, fotoserier og et tidshjul over en typisk dag. Til temasiden er knyttet et mini-forløb med opgaver, som understøtter målpår i Dansk og N/T. Eleverne kan bl.a. lave en tilsvarende vennebog om dem selv og drøfte spørgsmål om forskel i levevilkår. Se mere side 47.

Niveau: Både til 1.-2. klasse og til 3.-5. klasse.

Oplev årets projekt – og børnereporterne!

IMS har lavet en ny type temaside på hjemmesiden, hvor eleverne gennem små film, tekster og explainere dels hører om årets hjælpeprojekt og Tunesiens børnereportere, dels om hvorfor nyheder og journalistik kan gøre en vigtig forskel. Der hører et opgaveark til med enkle og tankevækkende aktiviteter. Se mere side 46.

Lav faglige fotohistorier

– med billeder, tekst og lyde fra Tunesien

Dette er det ene af U-landskalenderens to web-værktøjer til at løse opgaver og lade eleverne selv formidle om alt det stof, de oplever undervejs.

Eleverne laver fotohistorier i syv trin. Til hvert trin vælger de et billede og skriver billedtekst. De kan også pynte med lyde, vi har optaget i årets land.

Arbejdet er enkelt, fagligt og stramt struktureret. Alt, hvad eleverne skal bruge, ligger klar i web-værktøjet – og resultatet ser godt ud.

Eleverne skal til hver fotohistorie løse en bestemt opgave ved at researche, tage noter og formidle deres besvarelse i syv trin – støttet af guidende spørgsmål. Der er tre faglige temaer at vælge mellem, som retter sig til Dansk og N/T, og i hvert tema er der 2-3 opgave-emner.

Resultatet kan man vise frem for klassen eller forældrene.

Niveau: Primært til 1.-3. klasse, men værktøjet har i flere år været populært helt op til 4.-5. klasse.

Byg en digital kalender

Børnenes Egen U-landskalender til forældrene

Også her laver eleverne selv en digital produktion, der ser rigtig godt ud og har masser af faglighed. Den basale proces minder om fotohistorierne, men mulighederne og det færdige resultat er meget anderledes:

En digital lågekalendar, hvor eleverne selv lægger viden om årets land ind bag hver låge – i form af foto, overskrift og billedtekst. Kalenderen laves til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse. Modtagerne kan se kalenderen på deres egen computer eller mobil, hvor de kan åbne lågerne. De kan også sende den videre.

Med 4, 7, 12 eller 24 låger (det behøver ikke at være en julekalender!) fortæller eleverne om de vinkler på årets land, de synes, er vigtige. De researcher, skriver, vælger og disponerer. Værktøjet er nemt at bruge. I kan også udbygge arbejdet til et mini-forløb med enkle opgaver, der lærer eleverne en masse om kommunikation.

Niveau: Primært til 3.-5. klasse, men kan også bruges med yngre elever i en forenklet proces.

Så nemt vælger du et godt forløb

Start med grundforløbet og supplér frit med opgaver og miniforløb til de fag, du gerne vil inddrage. Så enkelt fungerer det.

Til alle fag er der gode opgaver, som er lige klar til at bruge. De fleste af dem er tilpasset i niveau til 1.-2. klasse og til 3.-5. klasse. Der er også masser af sjove aktiviteter og to web-værktøjer, hvor eleverne laver flotte, digitale produktioner.

På de kommende sider får du overblik over, hvordan du kan sammensætte et forløb, der passer godt til din tid, dine fag og klassetrinnet.

Alle opgaver og materialer som film og billeder m.v. ligger samlet i læreruniverset på hjemmesiden.

Materialet er også tilrettelagt, så det er så komplet og brugsklart for læreren som muligt.

Et grundforløb – plus fagopgaver

I vejledningen får du først et forslag til et grundforløb. Det introducerer eleverne for Tunesien som land og for børnenes levevilkår der. I kommer også godt i gang med elevbogen 'En farlig film'.

Derefter får du overblik over de byggesten, du kan supplere dit forløb med efter eget valg.

Det er fagopgaver, hvor eleverne bl.a.

kan lave læseteater, kreative opgaver i billedkunst, mad fra Tunesien, leg, bevægelse eller forsøg i Natur/teknologi. Der er også miniforløb, hvor de lærer om kommunikation, arbejder med årets hjælpeprojekt eller kommer tæt på Tunesiens børn via børneportrætter.

Til hver opgave er der et opgaveark i Opgavebanken på hjemmesiden – komplet med mål for undervisningen, vejledning, trin-for-trin og eventuelle materialelister eller elevark til udprint.

Hvis du vil arbejde med IT-baserede opgaver, kan dine elever lave deres egne flotte fotohistorier eller en interaktiv lågekalender med viden om Tunesien i, som de kan sende til familie og venner.

Men der er også mange 'analoge' opgaver og aktiviteter.

Grundideen: Engagement og faglighed

Vi stræber efter høj fag-faglighed og didaktisk kvalitet i alle dele af materialet – og at arbejdet skal være en spændende og engagerende oplevelse for eleverne. Derfor har vi også stor bredde og variation i opgaverne. En opdagesrejse med masser af kernefaglig læring i.

Klassetrin: Mårettet 1.-5. klasse

I hvert opgaveark kan du se, om aktiviteterne er målrettet 1.-2. eller 3.-5. klasse.

De fleste opgaver rummer differentierede aktiviteter til både de yngre og de ældre elever – og mange skoler bruger også materialet i 0. og 6. klasse. På de næste sider får du et hurtigt overblik over alle opgaverne – fag for fag.

Hvilke fag?

I år primært til Dansk, Billedkunst og N/T. Men der er også opgaver til Matematik, Idræt og Hjemkundskab.

Faglige mål klar til brug

Alle opgaver og aktiviteter er udviklet, så de understøtter vigtige kompetencer og målpar på fag og klassetrin. I hvert opgaveark finder du de mål, der understøttes – plus inspiration til læringsmål og tegn på læring for klassen. Bagerst her i lærervejledningen finder du også et skema med overblik over, hvilke opgaver, der understøtter hvilke kompetencemål.

Hvor lang periode og hvornår?

Mange laver en fagperiode på 2-6 uger i et eller flere fag. Eller 1-2 fulde emneuger. Alt i materialet er lavet, så det kan bruges på alle tider af året.

Hjemmesiden fremover

Du kan finde hjemmesiden og alle materialerne i flere år frem her:

2022.u-landskalender.dk

Bevægelse og praktisk-musisk

Flere af opgaverne rummer bevægelse og praktisk/kreative aktiviteter, der handler om årets tematikker.

Didaktisk metode

Alt i materialet lægger op til, at eleverne selv skal undersøge, observere, danne hypoteser og formidle stof – altså en tilgang, der passer godt med Fælles Mål. Materialet arbejder også i meget høj grad med Det 21. århundredes kompetencer.

Her finder du opgaverne

I Opgavebanken på hjemmesiden kan du se og downloade alle opgaveark. Du kan hente dem som enkelte PDF-dokumenter. Du kan også hente alle opgaveark i ét samlet dokument.

Sådan forbereder du dig

1. Dan dig et hurtigt overblik over materialet: Kig i elevbogen, og tjek hjemmesiden. Husk både at kigge på introsiden til elever ('Opdag Tunesien'), på de to web-værktøjer og på læreruniverset med Opgavebank, Filmbank o.s.v.
2. Hvis du vil klædes på med ekstra fakta om Tunesien, så du kan svare på elev-spørgsmål, så læs fakta-kapitlerne her i lærervejledningen.
3. Tjek opgavearkene ud: De ligger klar i Opgavebanken på hjemmesiden.
4. Sammensæt dit forløb og skaf eventuelle materialer: Læs om mulighederne i lærervejledningen og byg det forløb, der passer hos jer.

Tilpasning til elever med særlige behov

Hjemmesiden er de fleste steder tilpasset, så den er mere tilgængelig for brugere med syns- eller hørehandicap, opmærksomhedsforstyrrelser m.m., så de får mere glæde af at arbejde med alt indholdet:

- **Video** kan få undertekster, og lydsiden tager hensyn til svagsynede.
- **Tekster** kan forstørres via browseren.
- **Tekster** kan læses op via skærmlæsere.
- **Billeder og brugerflader** beskrives for skærmlæsere.
- **Brugerfladen** tilpasser sig forskellige skærmstørrelser og tager hensyn til brugere, der zoomer ind.
- **Websitet** kan navigeres med tastaturet.
- **Læsestøtte** med til elevbog og hjemmeside – se boksen om læsning.

Masser af læsetræning – med og uden støtte

- **Elevbogens lange historie** kan læses af gode læsere.
- **De tre små fabler** i elevbogen er letlæsning med lavere lix.
- **Skærm-bøger med oplæsning til svage læsere:** Elevbogens historier ligger også klar som skærm-bøger på hjemmesidens 'Opdag Tunesien'. Her kan eleverne læse/lyttetræne ved at bladre i teksten – og samtidig få den læst højt. I hovedfortællingen 'En farlig film' følger skærm-bogen den trykte bogs sider og kapitler, så svage læsere nemt kan læse dagens lektie her.
- **Lydbøger:** Hør alle elevbogens fortællinger som lydbøger, oplæst af forfatteren selv. De ligger på hjemmesiden under 'Lydbøger'.
- **Læsestøtte i web-værktøjerne:** Man kan få læst fakta-tekster højt i begge værktøjer. I fotohistorie-værktøjet kan man også få læst instruktioner højt.
- **Faglitterære tekster** findes i små bidder overalt på hjemmesiden og i elevbogens mange faktabokse og billedtekster.

Godt grundforløb i 9 trin: Velkommen til Tunesien

Formålet med grundforløbet er at få 'sat scenen'.

Eleverne får en bred forståelse af Tunesien – både geografisk, historisk og kulturelt. De får også indtryk af dagliglivet for børn både i storbyen og på landet. Undervejs arbejder de med elevbogens fortællinger og mange fakta.

Grundforløbet bruger elevbogen 'En farlig film' af Kirsten Sonne Harild, den introducerende sektion på hjemmesiden 'Opdag Tunesien' og en del af materialets film.

Du kan så frit supplere det med de øvrige opgaver og mini-forløb, som vi beskriver på de følgende sider. Skyd dem ind undervejs eller bagefter, som det passer jer bedst.

1. HVAD ER BØRNEENS U-LANDSKALENDER?

Indled med at fortælle om Børnenes U-landskalender og årets projekt.

- Børnenes U-landskalender er også en julekalender med låger på. Overskuddet fra salget af selve kalenderen går til et projekt i årets land.
- I år er det IMS' projekt, der skal lære børn og unge i Tunesiens udkantsområder om frie medier og om at lave lokale nyheder.

- Børnenes U-landskalender er også et stort skoleprojekt for danske børn. Hvert år skriver en forfatter en spændende historie – og en hjemmeside har masser af film og andre muligheder for at lære om årets land. I år er forfatteren Kirsten Sonne Harild, der bl.a. har udgivet hesteserien om Pjok og Petrine, børnekrimien om Cornelius Krut og westernserien om drengene Jim og Josh.
- Hvert år læser 100-200.000 elever bogen og arbejder med opgaverne.

2. INTRODUKTION TIL TUNESIEN

Fortæl nu lidt om Tunesien. Du er godt klædt på, hvis du har læst fakta-sektionen i første del af lærervejledningen.

Forslag til første samtale:

Vis intro-filmen 'Velkommen til Tunesien'. Den ligger på hjemmesiden i Filmbanken og på 'Opdag Tunesien'.

- Hvor ligger Tunesien? Brug Google Earth eller kortet på 'Opdag Tunesien'.
- Hvordan ser landet ud oppefra? Prøv at beskrive det. I vest begynder Atlas-

bjergene, der strækker sig ind over Algeriet og Marokko. Mod nord og øst har Tunesien kyst ud mod Middelhavet. Den nordlige, centrale del af Tunesien er overvejende grøn. Her dyrkes der bl.a. oliven, citrusfrugter og mandler. I syd begynder den enorme Sahara-ørken.

- Zoom ind på Chott el Jerid ved byen Tozeur. Det er en kæmpe saltsø, der er nærmest udtørret det meste af året.
- Tunesien ligger i Nordafrika. Hvem er nabolandene? Hvilke har I hørt om?
- Zoom ud, så I kan se hele det afrikanske kontinent. Se, hvor meget Sahara fylder. Ørkenen er næsten lige så stor som Kina.

Forslag til anden samtale:

Vis filmen "Det grønne Tunesien". Den ligger i Filmbanken og på 'Opdag Tunesien'. Spørg f.eks.:

- Hvad lagde I særligt mærke til i filmen?
- Hvorfor bor folk i det grønne Tunesien?
- Hvordan adskiller børnenes liv i Tunesien sig fra danske børns hverdag?

3. BRUG 'OPDAG TUNESIEN'

Præsenter eleverne for hjemmesiden og vis nogle af tingene på 'Opdag Tunesien'. Siden giver dem viden gennem quizzet, billedserier, film, faktabøger, infografik, skærm-bøger med læsestøtte m.v.

OPGAVE 1: Opdag Tunesien

1.-2. KL 3.-5. KL 2 LEKTIONER

1.-2. klasse: Udvælg på forhånd nogle elementer fra 'Opdag Tunesien', og arbejdt med dem i fællesskab. Det kan f.eks. være 'Fakta om Tunesien', udvalgte billedserier og Skorpion-quiz. Vis også, at man kan læse bogens historier med læsestøtte.

3.-5. klasse: Lad eleverne selv gå på opdagelse på siden for at finde viden.

4. LÆS ELLER HØR ELEVBOGEN

Nu kan I opleve børneliv i Tunesien med Kirsten Sonne Harilds historie 'En farlig film'. I kan også høre den som lydbog. Begynd evt. med at se den lille film, hvor Kirsten fortæller om sit arbejde med at skrive historien. Den ligger i Filmbanken.

OPGAVE 2: Forslag til samtaler

1.-2. KL 3.-5. KL

I Opgave 2 finder du en række forslag til klassesamtaler til hvert kapitel. Kirsten Sonne Harild har selv lavet denne opgave. Arbejder I mest med Dansk og vil dybere ned i læsetræning og i fortællingens univers, så se de ekstra tips og opgaver til samtaler, genfortælling og læseteater på side 42 med opgaver til Dansk.

5. LÆS / HØR DE SMÅ EVENTYR

Elevbogen rummer også tre eventyr, som er genfortalt af Kirsten Sonne Harild. I kan også arbejde med dem som læseteater. Se mere i opgave 3.

6. BRUG ELEVBOGENS FAKTA

Der er mange sjove og spændende fakta i ordforklaringerne, i billedteksterne og på fakta-siderne forrest og bagerst i elevbogen. Alt det kan eleverne bruge til at finde inspiration og viden, når de skal arbejde med opgaverne og evt. lave fotohistorier eller deres egen digitale lågekalender.

7. KREATIVITET, BEVÆGELSE OG MAD FRA TUNESIEN

I opgaverne er der mange aktiviteter, hvor eleverne kan være kreative og bevæge sig. De kan f.eks. synge med på årets musikvideo. De kan lave mønstre, symboler, mosa-

Nyt i år: Ekstra DR-opgaver til de to filmserier

I år laver DR også nogle spændende, ekstra opgaver, der direkte tager udgangspunkt i de to filmserier, som DR laver til U-landskalenderen. Dem kan I evt. supplere jeres forløb med. Filmene ligger som altid i lærernes Filmbank på U-landskalenderens hjemmeside, men de ekstra DR-opgaver finder du inde på dr.dk/skole.

Ramasjang-serien, 'Jagten på regnbuens guld', er et eventyr med Hr. Skæg og Motor Mille. DR Skole har udviklet **opgaver til 0. klasse**, hvor eleverne i små ekstra filmklip møder de tunesiske børn, som Motor Mille og Hr. Skæg får hjælp af i tv-serien. Eleverne skal så arbejde med forskelle på at være barn i Tunesien og i Danmark og med demokratiske fællesskaber gennem leg, de skal øve turtagning og afprøve beslutningsformer, når den bedste leg skal vælges.

Ultra-serien, '48 timer i Tunesien', sender Jonas Madsen fra Ultra Nyt til Tunesien med de to youtubere Paluch og Momme. DR Skole har til den serie lavet **opgaver til 6.-7. klasse**. Her møder eleverne unge fra Tunesien, der fortæller om at vokse op i landet og betydningen af ytringsfrihed. Den viden skal eleverne bruge, når de selv skal agere journalister og formidle, hvordan det er at være barn i Danmark.

ikke, tunesiske flag eller foldebøger, lege, bygge romerske akvædukter og lave enkle retter fra Tunesien. Du finder det hele på de følgende sider om fagopgaver.

hjælp af youtuberne **Paluch** og **Momme** til at undersøge Tunesien på 48 timer. Se film-oversigten på side 2 - og find filmene i Filmbanken på vores hjemmeside.

8. SE DR-FILM

Du kan krydre forløbet med årets DR-film. Både Ramasjang og Ultra har været i Tunesien. Der er en eventyrlig serie med **Hr. Skæg og Motor Mille**. Og der er to film, hvor **Jonas Madsen fra Ultra Nyt får**

9. TÆT PÅ ÅRETS PROJEKT

Eleverne kan også få indtryk af, hvad årets hjælpeprojekt handler om. Årets organisation, IMS, laver en side om det på U-landskalenderens hjemmeside. Der hører også små opgaver til. Læs mere side 46.

Dansk

Materialet er sprængfuldt af gode, dansk-faglige aktiviteter. Aktiviteterne i Grundforløbet (se forrige side) knytter direkte an til fagmålene. Og så kan du udbygge med de øvrige Dansk-opgaver her på siderne.

I kan bl.a. arbejde nærmere med elevbogen, lave stangdukke-teater, fotohistorier og en interaktiv 'Børnenes Egen U-landskalender'. Miniforløbet om kommunikation, hvor I arbejder kreativt med 'Børnenes Egen U-landskalender', fokuserer på dansk mål op til 5.-6. klasse.

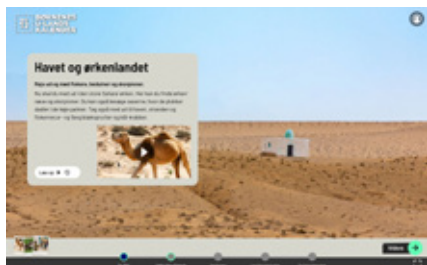
Læsetræning i 'En farlig film'

1.-2. KL 3.-5. KL 2-8 lektioner

Elevbogen inviterer til danskfaglig fordybelse og arbejde med læsetræning. Bogen rummer masser af stof tilpasset forskellige behov. Læs også om materialets muligheder for læsetræning på lærervejledningens side med intro til forløbene.

Elevbogens fortællinger findes også som **lydbøger** og som **skærmbøger** med oplæsning (af forfatteren selv) på hjemmesiden. **Hovedfortællingen** 'En farlig film' er til selv læsning fra 3. klasse. I kan evt. høre dele af den som højt læsning.

De tre små eventyr er let læsning til de mindste klassetrin. Her har Kirsten Sonne Harild hentet inspiration fra den romerske og tunesiske tradition.

Der er mange små fakta-tekster i elevbogen. Faktabokse forklarer svære ord og kulturforhold i teksten – og billedteksterne giver ekstra viden. Der er også faktsider med korte tekster om landet.

Saml op for hvert kapitel, og giv plads til gode samtaler – om fortællingen, billederne og de små faktatekster.

OPGAVE 2: Forslag til samtaler

1.-2. KL 3.-5. KL 1-? lektioner

Her kan du finde inspiration til samtaler om hvert enkelt kapitel i 'En farlig film'. Det er forfatter Kirsten Sonne Harild selv, som har udarbejdet opgavearket.

OPGAVE 3: Læseteater i klassen – eller teater med flotte stangdukker

1.-2. KL 2-4 lektioner

Vi har omsat de tre små eventyr fra elevbogen til dialog med lav lix. Så kan I opføre dem som læseteater i klassen – eller for forældrene. Eleverne får tildelt roller og øver sig i at læse de små dialoger.

I opgavearket ligger også store tegninger til flotte dukker til alle rollerne, så I kan opføre læseteateret som et nemt stang-dukke-teater. De er lige til at klippe ud og farvelægge!

OPGAVE 4: Genfortæl 'En farlig film'

1.-2. KL 3.-5. KL 2 lektioner

Her får du et udklipsark med billeder fra 'En farlig film', som du kan bruge på forskellige måder til en øvelse, hvor eleverne skal genfortælle handlingen. **1.-2. klasse:** Eleverne genfortæller i små grupper historien ud fra de billeder, de har valgt. I kan også sætte fotos ind på et landskab, som eleverne selv tegner eller maler.

3.-5. klasse: Eleverne skal udvælge få billeder, placere dem på en tidslinje og genfortælle fra en af karakterernes synsvinkel. Fortællingen skal have en begyndelse, en midte og en slutning.

OPGAVE 21: Lav flotte fotohistorier

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Eleverne laver fine, digitale fotohistorier om Tunesien. Der er masser af danskfaglighed for både store og små: Eleverne skal undersøge, læse, udvælge, disponere, skrive og præsentere. Læs mere om fotohistorie-værktøjet her i lærervejledningen eller på hjemmesidens lærersider.

Værktøjet egner sig godt til 1.-3. klasse, men mange bruger det også i 4.-5. klasse. Også specialklasser på højere klassetrin er

glade for det, da arbejdsformen er intuitiv og meget struktureret. Der kommer også et flot produkt ud af det. I værktøjet kan eleverne få læst alle tekster højt.

Det handler fotohistorierne om:

Havet og ørkenlandet: Eleverne er på besøg langs kysten til Middelhavet og i den varme ørken mod syd. De lærer om oaser og daddeldyrkning. Om fiskeri og håndværk. Om natur og dyreliv. Og om børnenes liv.

Det grønne Tunesien: Tunesiens centrale og nordlige regioner er frodige og frugtbar. I temaet her undersøger eleverne de tunesiske børns liv i bjergene og i byerne Makthar og Kairouan.

Storbyen Tunis: Tunis er Tunesiens hovedstad. Det er en moderne by, hvor mange børn nu har nogle livsvilkår, der på mange måde minder om danske børns. Men der er også store forskelle. I dette tema går eleverne på opdagelse i Tunis og i den gamle medina.

OPGAVE 25: Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. KL 3.-5. KL 2-8 lektioner

Eleverne formidler temaer om Tunesien ved selv at lave en interaktiv, digital lågekalender til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse. De bliver hjulpet trin for trin i en nem og overskuelig proces.

Bag lågerne fortæller de i billeder og små tekster. Kalenderen kan laves til jul med 24 låger – eller med færre låger som en advents-, måneds- eller ugekalender.

Modtagerne får kalenderen og kan åbne lågerne på deres computer eller mobil. Eleverne kan også markedsføre deres kalender ved at lave en reklame – og de

Miniforløb til Dansk: Kommunikation

kan følge, hvor mange der har brugt den.

Web-værktøjet er nemt og rummer alt, hvad eleverne skal bruge. Brug det som afslutning på jeres forløb eller som en fælles produktion i de mindste klasser. Eller som centrum i miniforløbet om kommunikation for 3. klasse og opefter

OPGAVE 19: Portrætter: Mød Tunesiens børn

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

Lær tre tunesiske børn at kende – med små film, fotoalbum, vennebøger og tidshjul. Med IMS' portrætter kommer I helt tæt på hverdagen hos tre børn, der lever lidt forskelligt. Og I laver selv vennebøger, tidshjul og sammenligner levevilkår.

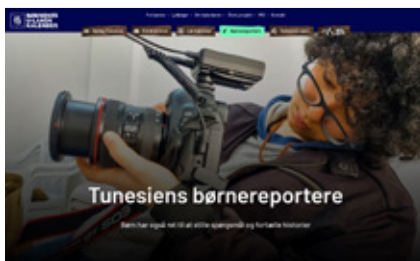
Læs mere på side 47.

OPGAVE 20: Tæt på børnereporterne

2.-5. KL 2-3 lektioner

Lær om årets projekt og journalistik inde på hjemmesidens nye temaside 'Børnereporterne' og leg jer frem til en bedre forståelse af journalistikkens grundvilkår gennem tre tankevækkende elevaktiviteter. Eleverne kan diskutere sandt-falsk, lære om kildekritik og nyhedernes magt samt øve sig i selv at rapportere.

Læs mere på side 46.

Eleverne lærer på en sjov og engagerende måde en masse om kommunikation.

De skal lave en flot, digital lågekalendar, 'Børnenes Egen U-landskalender', der handler om Tunesien. I bruger hjemmesidens nemme og selvforklarende værktøj.

Undervejs fordyber I jer så bare lidt ekstra i, hvordan elevernes kalender bliver særligt god – med enkle øvelser.

Mens eleverne er opslugt af at lave et godt produkt, lærer de med enkle øvelser en masse om målgruppe, disponering, overskrifter, billedtekster og markedsføring. Det er scenariebaseret undervisning:

Scenen er tydeligt sat af slutproduktet – og eleverne arbejder med danskfaglighed på en måde, der ligner arbejdslivet.

Forløbet kan stå alene eller danne ramme for hele jeres tema om Tunesien.

I arbejder med 'Det 21. århundredes kompetencer' og med en række danskfaglige målpar efter 4. og 6. klasse.

3.-6. KL 5-15 lektioner

1. SÆT SCENEN

Introducer forløbet, og vis eleverne den færdige prøvekalender. Nu skal de lave deres egen, digitale kalender, der fortæller om Tunesien. Undervejs lærer de nogle teknikker, der gør den ekstra god.

2. RESEARCH

Kalender-værktøjet rummer alle de billeder og fakta, eleverne skal bruge – I kan sagtens gå i gang uden videre og lave hele deres research inde i værktøjet.

Men hvis I også har lavet grundforløbet,

læst elevbogen eller set film, har eleverne bare endnu bedre baggrundsviden.

3. VÆLG MÅLGRUPPEN OPGAVE 22: Målgruppe

Målgruppen er den modtager, I vælger at lave klassens kalendere til – måske forældrene eller en venskabsklasse.

Klassediskussion: Hvad synes eleverne, at målgruppen skal høre om? Hvad, synes eleverne, er vigtigst at vide om Tunesien? Vil målgruppen mon synes det samme? Er der forskel – og hvorfor det? Overvej også, hvad målgruppen ved i forvejen, og hvordan man bedst kan fortælle til dem.

Øvelser: Opgavearket lærer eleverne, hvordan man fortæller til en målgruppe – med en klassesamtale og tre sjove øvelser.

4. LAV PRODUKTIONEN

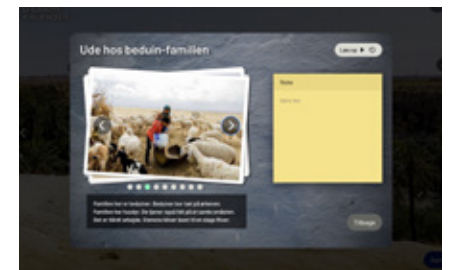
Her træner eleverne to skriveteknikker, de skal bruge til deres tekster i kalenderen.

OPGAVE 23: God billedtekst og overskrift

Eleverne lærer i små øvelser om den vigtige billedtekst, der både skal fortælle historie og spille sammen med et foto. Hvordan bliver sådan en god? Og hvad skal en god overskrift mon kunne?

OPGAVE 24: Lær at disponere

Kalender-værktøjet åbner også for at arbejde kreativt med disponering af et stof: At udvælge pointerne og at eksperimentere lidt med rækkefølgen. Det lærer eleverne om med enkle øvelser.

OPGAVE 25: Lav Børnenes Egen U-landskalender

Nu skal I producere selve kalenderen. Eleverne kan sagtens bare selv gå i gang med kalender-værktøjet. Men i dette opgaveark finder du en stribe gode lærertips – f.eks. til at arbejde ekstra hurtigt med værktøjet, til at fordybe sig mere, til differentiering og til evalueringsloops.

5. LAV EN REKLAME OG FØLG EFFEKTEN !

I værktøjet kan eleverne lave en flot A4-reklame for deres kalender, som de kan printe ud eller sende digitalt til deres målgruppe. Eleverne har også adgang til en lille statistik, hvor de kan se, hvor mange der bruger deres kalender. Det kan I også bruge som en del af evalueringen.

Natur/teknologi

Her kan I lave sjove, naturfaglige aktiviteter og eksperimenter, der er differentieret efter klassetrin og som knytter an til fagmålene – og til Tunesien: Vand, saltudvinding, invasive arter og en dyrebiografi om skorpioner.

Film der passer til N/T: Det er oplagt at supplere med filmene 'Velkommen til Tunesien' og Danidas andre små introducerende film, som du finder i Filmbanken.

Aktiv og undersøgelsesbaseret undervisning, der motiverer

Opgaverne er bygget op efter den naturfaglige IBSE-metode, hvor eleverne skal være aktive og undersøgende – de udforsker problemer, der bliver gjort relevante for dem. Metoden motiverer eleverne til at interessere sig mere for naturen – og den er særligt velegnet til at engagere de mindre bogligt orienterede. I arbejder med:

1. Samtale om problemstilling.
2. Indkredse problemet.
3. Formulere løsningsforslag.
4. Undersøge og eksperimentere, hvor eleverne afprøver et fælles løsningsforslag (undersøgelse af hypotesen).
5. Præsentation af løsningsforslag.

OPGAVE 5: Byg en akvædukt

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

I det nordlige og centrale Tunesien er der mange spor efter Romerriget – ikke mindst mange imponerende ruiner. Blandt andet den 132 km lange Zaghouan-akvædukt, der ledte vand fra bjergene til Karthago.

I denne opgave skal eleverne bygge deres egne akvædukter, teste dem, og

hvor de ud fra egne undersøgelser opdager forskellige konstruktioners styrker og svagheder.

OPGAVE 6: Hvor kommer vejsalt fra?

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

En stor del af det vejsalt, vi bruger i Danmark om vinteren, kommer fra Tunesien. Men hvorfor bruger vi salt til det?

I denne opgave eksperimenterer eleverne med mættede saltopløsninger, kuldeblandinger og dyrkning af saltkrystaller, som de også kan lave smykker af.

Målet er, at de gennem forsøg opnår indsigt i, at stoffer kan have forskellige tilstandsformer.

OPGAVE 7: Den skrappe blåkrabbe og de invasive arter

3.-5. KL 1-2 lektioner

Lær om den glubske blå svømmekrabbe, som er en invasiv art i Tunesien. Målet med opgaven er, at eleverne lærer, at naturen påvirkes af menneskets indgriben og af klimaforandringerne.

OPGAVE 8: Dyrebiografi om skorpionen

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

Her skal eleverne lære, at dyr kan have særlige kendetegn, der fortæller noget om deres levevilkår: Hvorfor ser dyrene ud, som de gør, og hvordan kan man beskrive dem i en dyrebiografi, hvor man bruger metoden med de 7 F'er (Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar)? Opgaven tager udgangspunkt i den farlige, gule ørkenorpion.

OPGAVE 21: Lav spændende fotohistorier

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Giv dine elever mulighed for at lave et flot naturfagligt produkt i billeder, tekst og lyd. Fotohistorierne er oplagte N/T-aktiviteter, hvor eleverne samler viden om naturforhold – eller sammenligner menneskers levevilkår.

OPGAVE 25: Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Engagerende aktivitet, der også er målrettet fagmålene i N/T: Web-værktøjet rummer tematiserede fakta og fotos, så eleverne nemt kan lave en flot formidling af natur og levevilkår i Tunesien. De laver en digital lågekalender til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse – der kan se den på deres computer eller mobil. De samler viden, og bag lågerne udfolder de en fortælling i tekster og billeder. Man kan lave en julekalender med 24 låger – eller en advents-, måneds- eller ugekalender. Eleverne kan følge, hvor mange modtagere der har brugt den.

Web-værktøjet er selvforklarende og rummer alt, hvad eleverne skal bruge.

Matematik

Dorte Vibe Querling Jacobsen, der er konsulent for indskolingen på CFU i Aarhus, har lavet opgaver til årets materiale, hvor I skal arbejde og lege med geometrien i det tunesiske flag.

OPGAVE 13: Tegn det tunesiske flag, indskoling

1.-3. KL 2-4 lektioner

Eleverne skal arbejde med de geometriske former i det tunesiske flag. De skal både forsøge at genskabe flaget, og de skal selv opfinde et helt nyt flag. Fagrelevante ord og begreber er cirkel, rektangel, stjerne, flytninger, figurer, over, under, midt, højre, venstre.

OPGAVE 14: Tegn det tunesiske flag i GeoGebra

4.-6. KL 2-4 lektioner

Her skal eleverne arbejde sammen i par om at konstruere det tunesiske flag i det dynamiske tegneprogram GeoGebra. Der er to udgaver at vælge mellem, hvis du har brug for at differentiere i niveau. Fagrelevante ord og begreber er cirkel, centrum, diameter, radius, regulær pentagon, femtakket stjerne, rektangel, forhold, krydspunkt, vinkelret, halv, linjestykke.

Billedkunst

De kreative opgaver tager udgangspunkt i fænomener, eleverne møder i årets materiale om Tunesien: Mønstre, symboler, håndværk og dyreliv. Opgaverne er differentieret, så både små og store kan være med. Flere er lagt an til tværfaglighed.

Flere af opgaverne er i år lavet af Merete Weimann, der er lektor og censorformand for Håndværk og design.

OPGAVE 9: Lav flotte mosaikker ude og inde

1.-5. klasse 2-3 lektioner

I denne opgave skal eleverne arbejde med mosaik. De introduceres til mosaikkunsten ved at se billeder af mosaik, og der samtales om symboler og mønstre. Derefter skaber de deres egne mosaikker. Mosaik er oprindeligt en sammensætning af små farvede fliser, der danner et mønster eller en figur. I Tunesien er mange bygninger udsmykket med mosaikkunst både inde og ude.

OPGAVE 10: Tunesisk billedværksted

1.-2. klasse 3.-5. klasse 2-4 lektioner

Ud fra fotos fra Tunesien – billeder fra børns hverdag, og kulturen – etableres billedsamtaler med eleverne. Billedsamtalerne danner baggrund for elevernes videre arbejde med egne billeder.

Eleverne skal skabe deres egne analoge og digitale billeder, som kan tematiseres med inspiration i fotos, øvelser og tematiseringer.

OPGAVE 11: Tunesisk mønsterværksted

1.-2. klasse 3.-5. klasse 2-4 lektioner

Den tunesiske kultur har en rig tradition for at arbejde med mønstre, hvor der leges med former og farver. Mønstrene optræder på sko, tøj, tæpper, kakler, døre og på huse mv.

I denne opgave skal eleverne arbejde med inspiration fra tunesiske mønstre og omsætte dem til broderi og tryk.

OPGAVE 12: Tunesisk symbolværksted

3.-5. KL 2-3 lektioner

Fatimas hånd er et symbol, man støder på igen og igen i Tunesien. Symbolet afværger ondt eller bringer lykke og sundhed. Symbolet bæres som amulet, det bruges som udsmykning på tasker og sko og som motiv i kunsthåndværk. I denne opgave skal eleverne arbejde kreativt med hænder og øjne (et andet meget brugt symbol i Tunesien) i tegning, maling og tryk.

OPGAVE 15: Lav en fakta-foldebog om Tunesien

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

Med foldebøger kan eleverne skabe et fagligt og kreativt produkt, hvor de både kommunikerer i ord og billeder, form og rum. Opgavearket understøtter derfor også fagmål for Dansk. Årets materiale rummer mange temaer, som eleverne kan fordybe sig i og fortælle om i deres foldebog – og lave et produkt, de er stolte af. Niveaet kan nemt tilpasses, så både store og små elever kan være med.

OPGAVE 16: Mal flotte dromedarer

1.-2. KL 3.-5. KL 2-3 lektioner

Eleverne skal arbejde med deres egne dromedarbilleder. Dromedaren er et dyr med tydelige kendetegn, så med lidt indledende skitsearbejde kan alle lave en tegning, der tydeligt ligner en dromedar. Eleverne arbejder med skitse-feedback, farvelære og proportioner. I kan også printe og farvelægge de skabeloner, som ligger i opgavearket.

OPGAVE 27: Tunesisk hækleværksted

3.-5. KL 2-3 lektioner

Tunesisk hækling er en gammel teknik, der er en blanding af hækling og strik, på dansk kalder man det hakning. Arbejdet udføres med en tunesisk hæklenål (eller en hakkenål), der er en blanding af en hæklenål og en strikkepind. I opgaven kan eleverne starte med at fremstille deres egen tunesiske hæklenål i træværkstedet, og de lærer at hække på tunesisk.

OPGAVE 28: Juleworkshop

1.-2. klasse 3.-5. klasse 2-3 lektioner

Inspireret af de traditionsrige symboler og mønstre, som optræder i den tunesiske kultur, skitserer og designer eleverne udkast til nye former for julepynt og mobiler. I opgaven lægges der op til, at eleverne primært arbejder med materialerne maling, metal og træ.

Madkundskab

Gå i køkkenet med eleverne og lav enkle og traditionelle småretter fra Tunesien.

OPGAVE 18: Nem mad fra Tunesien

1.-2. KL 3.-5. KL fra 2 lektioner

Tunesisk mad er både inspireret af middelhavskøkkenet og af de mange nationaliteter og kulturer, der har bosat sig i landet gennem historien. De danske KFUM-Spejdere har et tæt samarbejde med de tunesiske spejdere fra Les Scouts Tunisiens, og de har lavet en god kogebog, som du finder link til her i opgavearket. I kan f.eks. lave couscous, tunesisk salat, daddelkugler, myntete og harissa.

Leg & bevægelse

Eleverne skal have bevægelse i løbet af dagen. Her får du inspiration til sjove aktiviteter med kobling til Tunesien, som du kan inddrage i undervisningen.

OPGAVE 17: Sjove lege fra Tunesien

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

De danske KFUM-Spejdere har siden 'Det arabiske forår' haft et omfattende samarbejde med spejderbevægelsen i Tunesien, hvor der nu er over 60.000 spejdere. Her er en række af deres aktiviteter med bevægelse, som også egner sig i skolen.

OPGAVE 26: Syng og dans med Isam B

1.-2. KL 1 lektion

Den populære sanger Isam B har skrevet sangen 'Fortæl, fortæl' til IMS og årets U-landskalender. Den handler om, at vi har mulighed for at bruge vores stemme.

Videoen er optaget i Tunesien, og sangen er nem at synge med på.

I opgaven får I sangteksten, en instruktion til at lave de samme 'moves' som i musikvideoen samt ideer til en klassesamtale om sangens indhold.

Nyt på hjemmesiden: Årets projekt – og journalistik i børnehøjde

OPGAVE 20: Tæt på børnereporterne

2.-5. KL 2-3 lektioner

På en ny temaside på hjemmesiden kan eleverne selv opdage, hvad årets hjælpeprojekt handler om, og hvorfor journalistik kan gøre en forskel.

I kan nøjes med at bruge det sammen som en oplevelse i klassen – eller I kan fordybe jer lidt ekstra med de små opgaver, der dels får eleverne op af stolen og dels giver dem en oplevelse af centrale virkemidler i nyhedsmedier.

U-landskalenderens projekt i 2022 handler om at give Tunesiens børn en stemme og styrke ytrings- og pressefrihed i et nyt og skrøbeligt demokrati.

På den nye temaside på hjemmesiden oplever eleverne projektet i børnehøjde – med en konkret og interaktiv fortælling.

De får svar på spørgsmål som: Hvorfor skal tunesiske børn oplæres som reportere – og hvordan? Hvad laver en journalist overhovedet? Og hvorfor kan noget så abstrakt som medbestemmelse og pressefrihed være en hjælp?

Aktiviteten er rettet til Dansk og IT og Medier.

På arbejde med to unge reportere

I den lille fortælling på temasiden følger I de to unge-reportere Youssef og Emna, som allerede er blevet oplært i et lignende projekt, og ser, hvordan de arbejder med journalistik og dokumenterer livet for Tunesiens børn.

I følger tilblivelsen af hjemmesidens populære sektion om børneportrætter – som i år netop er lavet sammen med de unge reportere. I hører også om, hvad de kommende børne-reportere skal lære. Og i korte explainer-videoer får I indblik i, hvordan journalister skal kende forskel på sandt og falsk, og hvordan god journalistik giver alle vigtig viden og kan være med til at skabe forandring.

Nemt at arbejde med i klassen – og I kan supplere med sjove aktiviteter

Den nye sektion fortæller med billeder, videoer og små tekster. Du kan enten bruge den som en slags præsentation, I udforsker sammen i klassen, eller du kan lade eleverne dykke ned i den interaktive fortælling på egen hånd, hvilket dog kræver lidt bedre læsefærdighed.

Opgavearket rummer også nogle tankevækkende aktiviteter: I en af øvelserne gennemgår I temasiden sammen og bearbejder indtrykkene i klassen i to processer målrettet de yngre og de ældre elever. I en anden skal eleverne med fødderne opdage, hvad to forskellige vinkler på den samme enkle nyhed kan betyde. De skal også opleve, hvordan en historie ændrer sig, alt efter om kilden er tæt på begivenheden eller ej – og de kan prøve selv at rapportere.

Miniforløb til Dansk og N/T: Kom tæt på Tunesiens børn

IMS har lavet et mini-forløb, der handler om tre forskellige børns levevilkår i Tunesien. I kommer tæt på børnene gennem tre interaktive web-portrætter, der består af små film, korte tekster, et fotoalbum, en vennebog og et tidshjul.

Det giver dine elever et unikt indblik i tunesisk dagligliv og nogle måder at vokse op på, som både minder om deres egen hverdag i Danmark og er meget anderledes. Som noget særligt er alt indholdet til de tre børneportrætter produceret af børnerепortere fra Tunesien – og I kan også få et kig 'behind the scenes'.

Hvordan er det at være barn i Tunesien, hvis man har en velhavende familie og tjenestefolk – eller hvis man bor hele familien i ét rum i en fattig provinsby – eller hvis man bor i en stor by og drømmer om at blive journalist eller læge?

Hvordan er hverdagen for piger og drenge – og hvad laver man i fritiden?

For at give eleverne svar på de spørgs-

mål har IMS produceret tre spændende portrætter af børn i Tunesien. I kommer tæt på de tre børn i boligen, i nærområdet og i skolen. Så I får masser af indsigt og faglighed ved at arbejde med de tre portrætter. I kan endda få et kig 'behind the scenes' – altså hvordan blev disse børneportrætter lavet – i sektionen 'Børne-reporterne' på hjemmesiden.

OPGAVE 19: Portrætter: Mød Tunesiens børn

1.-2. KL   3.-5. KL   2-4 lektioner

Opgaven rummer to korte forløb:

1.-2. klasse: I ser filmene og billedserierne sammen i klassen. Eleverne læser også børnenes vennebøger og laver selv en vennebog. I reflekterer over, hvad der er ens og forskelligt.

3. - 5. klasse: I ser på tidshjulene, der viser, hvad de tunesiske børn laver på en typisk dag – og I laver jeres egne. I taler om levevilkår i Danmark og i Tunesien. Og I arbejder i grupper og sammenligner de tre børn. Der er mange temaer: Rig/fattig, dreng/pige, Danmark/Tunesien. I kan perspektivere med, at også danske børn har forskellige vilkår.

Mød de tre børn fra Tunesien

Ayhem på 12 år bor i en lille by med sin mor, far og søster. Huset er lille, så familien sover i samme rum. Hans bedstemor har ikke strøm i sit hus, så hende hjælper Ayhem med mange ting. Når han har fri, elsker han at spille fodbold – og fiske.

Gaddour på 9 år bor i et stort hus i den frodigste del af Tunesien. Familien har hushjælp, så Gaddour har god tid til at lave lektier, øve musik og lege med sine killinger. Nogle gange får han også lov at spille på computer i sin mors butik.

Maysam på 9 år bor i en storby tæt på ørkenen. Her er ofte varmt og fyldt med gult sand. Hun elsker at gå i skole og går også på fritidshjem, hvor hun lærer dans og gymnastik. Hjemme fodrer hun familiens får, der skal slagtes til Eid-festen.

Lav selv vennebøger

Ayhem, Gaddour og Maysam har hver udfyldt en vennebog. De svarer på spørgsmål som:

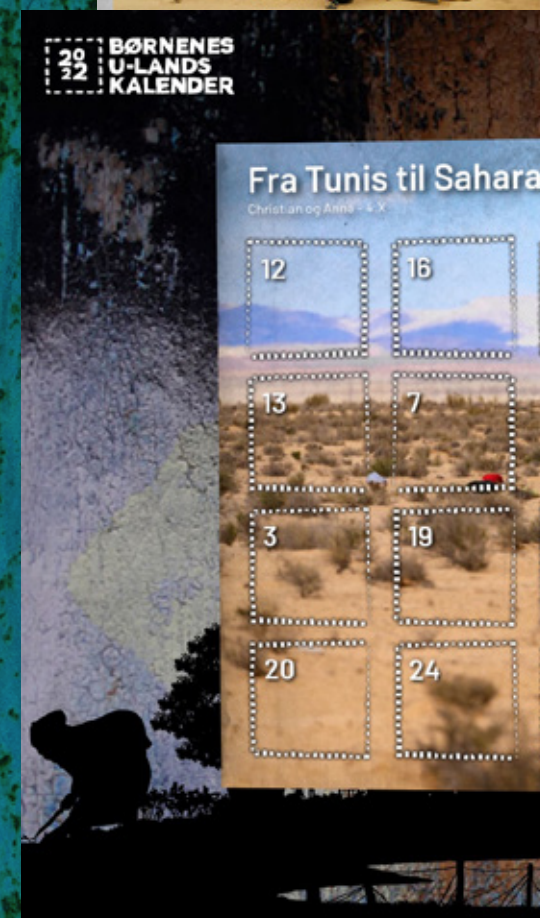
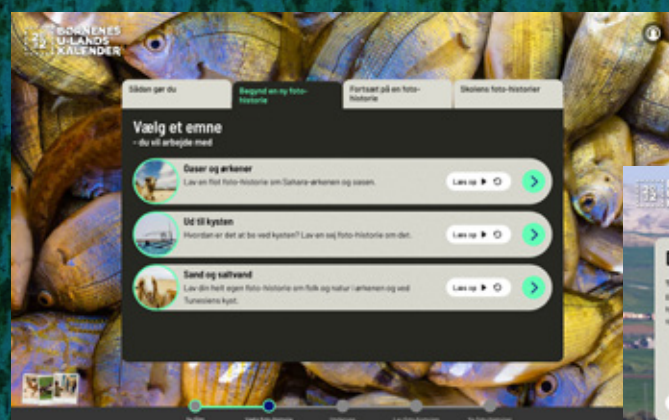
- Hvad er din livret?
- Hvem er dit idol?
- Hvad kan du rigtig godt lide?
- Hvad drømmer du om?

I opgavearket er der en tom vennebog, dine elever selv kan udfylde.

Lav flotte fotohistorier eller en digital lågekalendar

Lad dine elever arbejde med alt stoffet om Tunesien ved at lave en digital produktion, som ser godt ud, og som de bagefter kan vise frem til andre.

De to web-værktøjer på hjemmesiden er komplette, de er nemme at bruge, og de bygger på samme metode. Den basale arbejdsform er ret ens i dem begge. Men de har forskelligt niveau af faglig udfordring – og de færdige produkter er også meget forskellige.

✓ Resultatet ser godt ud

Den færdige kalender eller fotohistorie ser professionel ud, og eleverne bliver stolte af deres resultat.

De præsenterer deres værk for klassen – eller kan sende det til f.eks. forældrenes mobil eller computer.

✓ Det er nemt og intuitivt

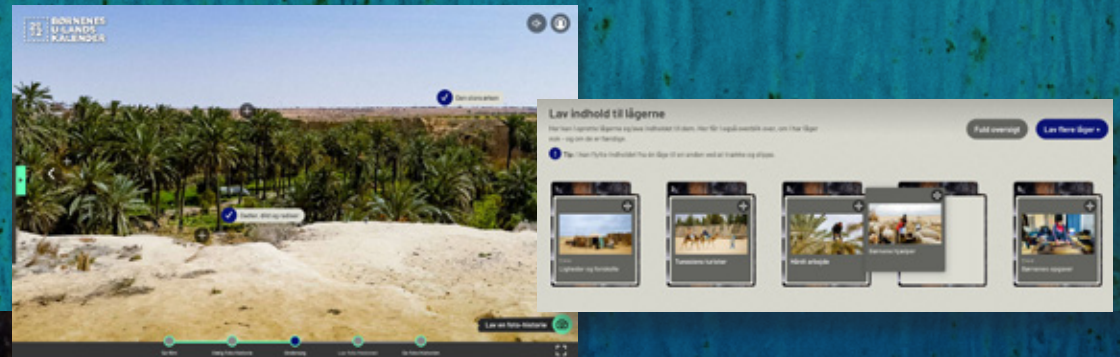
Begge værktøjer fungerer nemt og intuitivt fra start til slut. De funktioner og det materiale til research, som eleverne skal bruge, dukker op, når de har brug for det. I fotohistorie-værktøjet kan de yngste også få alle teksterne læst højt.

✓ Der er en klar rød tråd

Alt stoffet i de to web-værktøjer hænger tæt sammen med det, eleverne møder andre steder i årets materiale – i elevbogen, i filmene og på hjemmesiden. Det giver dem gensynsglæde og mulighed for at bruge al deres nye viden.

✓ Intet bliver væk

Eleverne logger sig bare ind med UNI-Login. Så gemmes alt, hvad de laver, automatisk på U-landskalenderens website. Derfor kan de også sagtens skifte maskine undervejs og arbejde videre på andre computere og tablets.

Indholdet: Årets 6 temaer i web-værktøjerne

Her er de temaer, eleverne kan gå på opdagelse i. De kan vælge ét eller flere af dem til at lave deres fotohistorier eller digitale lågekalendere. Hvert tema har et panoramabillede, der er fyldt med små hotspots med en lille faktatekst og en serie fotos.

1: Ørken og oaser

Tag med til Tunesiens varme ørkenområde og de små byer på kanten af Sahara.

2: Det blå Tunesien

Sejl ud med fiskerne, besøg fiskemarkedet og mød børnene ved kysten.

3: Livet på landet

Besøg skolen, markedet og de romerske ruiner i den lille by på landet.

4: Tunesiens spisekammer

Rejs ud i Tunesiens grønne landskaber og mød børnene, landmændene og deres husdyr.

5: Storbyen Tunis

Gå på opdagelse i Tunesiens hovedstad og se børnelivet i storbyen.

6: Den gamle medina

Udforsk de labyrintiske gader i Tunis' gamle markedskvarter, medinaen.

✓ Masser af faglighed

Eleverne sendes på en fagligt struktureret opdagelse i panoramaer, hvor de finder fotos og fakta om forskellige temaer. Bagefter formidler de deres nye viden ved at udvælge fotos og skrive tekst til deres kalender eller fotohistorie.

✓ Alting er indbygget

Begge værktøjer er komplette. Alt stoffet til elevernes research er indbygget, så de skal ikke søge noget på internettet. Alle funktioner til at lave den færdige præsentation er også med. Så de skal ikke bruge andre programmer.

Websitet er simpelt, praktisk og trygt at bruge

UNI-Login gør det nemt i grupper:

Alle elevernes produktioner gemmes fælles for jeres skole – ikke kun under en enkelt elevs login.

Derfor kan alle i gruppen fortsætte, også når en elev er fraværende. De andre logger bare ind med deres eget login og arbejder videre på gruppens produktion. Alt er gemt og klar til brug.

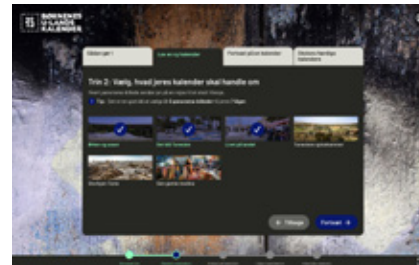
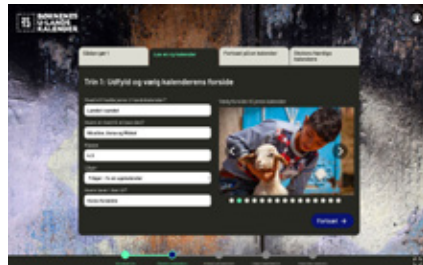
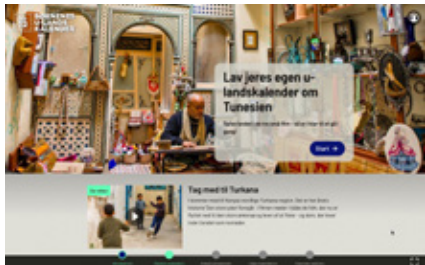
Virker både på computere og tablets:

Begge værktøjer kan bruges på langt de fleste maskiner – også iPad, Chromebook og Android-tablet. Maskinen skal blot have kontakt til internet. På iPad kan I også lave fotohistorierne i den gratis iPad-app. Find den i AppStore under 'Børnenes U-landskalender 2022'. App'en findes ikke til Android.

Lav selv Børnenes Egen U-landskalender: Så nemt er det – trin for trin

Web-værktøjet er ligetil og selvforklarende for eleverne. Det rummer alt, hvad de skal bruge for at lave en flot, digital kalender og sende den til modtagerne.

Eleverne kan godt nøjes med at se den lille instruktionsvideo på hjemmesiden – så er de i gang. Se her, hvordan det fungerer. Der er også et opgaveark i Opgavebanken med mange gode lærertips.

Trin 1 Log ind, og se introfilm

Opdel eleverne i de grupper, som skal lave en kalender. Hver gruppe skal logge ind med UNI-LogIn. Først får eleverne tilbudt tre små introfilm, der giver baggrundsviden om årets land. Herefter trykker de 'Start' og får så tilbudt at se en kort instruktionsvideo, der viser dem, hvordan de bruger værktøjet.

Tip: I behøver ikke manualer – instruktionsvideoen er nok. Den ligger i starten af værktøjet og i Filmbanken.

Tip: Ekstra idéer til læreren. Du finder en række gode tips om værktøjets ekstra muligheder i opgaven om Børnenes Egen U-lands-kalender i Opgavebanken. F.eks. om lyn-produktioner, om de mindste klasser og om evalueringsloops.

Trin 2 Opret kalenderen

Først skal eleverne give deres kalender en titel, skrive hvem der er med i gruppen, og hvem modtagerne er.

De skal vælge antal låger på kalenderen: 4 låger til en adventskalender, 7 låger til en uge, 12 låger til et år (eller de 12 juledage fra 1. juledag til helligtrekonger) eller 24 låger til en julekalender.

Endelig skal de vælge et stort foto, der bliver forsiden af deres kalender.

Eleverne kan senere gå tilbage og ændre deres valg. De kan f.eks. ændre til at nøjes med færre låger, hvis de har svært ved at nå at blive færdige.

Når de er i gang med en kalender, kan de genfinde den under 'Fortsæt på en kalender'. Under 'Skolens kalendere' ligger de færdige.

Trin 3 Vælg panorama-billederne

Nu skal eleverne vælge, hvilke tematiske vinkler på Tunesien deres kalender skal handle om. Der er seks at vælge imellem – f.eks. 'Ørken og oaser', 'Den gamle medina', 'Livet på landet' eller 'Storbyen Tunis'.

Hver vinkel har sit eget panorama, som eleverne får at researche i. Det er et bredt billede, hvor eleverne skal panorere rundt for at finde hotspots, der rummer de fotos og fakta, som de senere skal bruge til at lave indhold til deres låger.

Jo flere vinkler de vælger, desto mere stof får de – men desto mere skal de også undersøge.

Nogle af vinklerne er også egnede til Natur/teknologi.

Trin 4 Værktøjssiden og målgruppen

For at give eleven et nemt overblik foregår alt arbejdet inde på én samlet side, man bare scroller op og ned på.

Den er opdelt i målgruppe, research og produktion. Man kan enten gå trinvis frem i arbejdsprocessen, eller man kan gå frem og tilbage og ændre på alt, indtil man er tilfreds. Først kan eleverne gå ind under 'Vores målgruppe' og notere deres overvejelser om, hvem de laver kalenderen til. Noterne vises ikke på den færdige kalender.

Trin 5 Research

Nu skal eleverne undersøge panorama-billederne til de vinkler, de har valgt. I hvert panorama er der små hotspots, de skal klikke på. Hvert hotspot rummer en faktatekst (med oplæsning) og en lille fotoserie. Man skal panorere for at finde alle hotspots.

Alle de fotos, eleverne finder og ser på, bliver gemt i deres eget fotobibliotek. Senere får de kun adgang til at bruge de fotos, de selv har set. I hvert hotspot kan de også skrive en note til sig selv.

Arbejd på jeres egen u-landskalender

Her laver I jeres egen u-landskalender. Gå på opdagelse i panorama-billederne. Der finder I fotos og fakta, som I skal bruge til jeres låger. I kan skifte mellem at gå på opdagelse og lave låger.

Landet i sandet
Nicoline, Anna og Mikkel

Trin 4 Hvordan skal historien fortælles?

Målgruppen er dem, der skal modtage kalenderen. Hvad vil de synes er spændende?

Trin 4

Vores målgruppe

Trin 5 Undersøg panorama-billederne

Alle de fakta og fotos, I finder her inde, kan I bagefter bruge til at lave indhold til jeres låger. Skriv en note ved billedet, når der er noget, I gerne vil huske.

Tip: Hvis I vil have flere panorama-billeder, så tryk på "Kalenderens indstillinger" nederst.

Trin 6 Lav indhold til lågerne

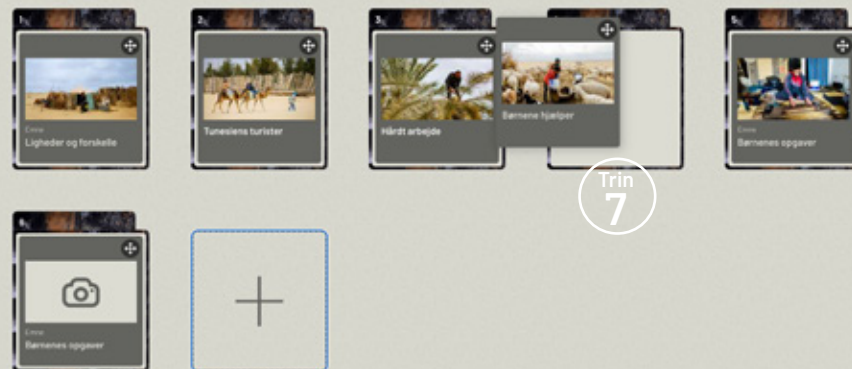
Her kan I oprette lågerne og lave indholdet til dem. Her får I også oversigt over, om I har låger nok - og om de er færdige.

Tip: I kan flytte indholdet fra én låge til en anden ved at trække og slippe.

Trin 6

Fullt oversigt

Lav flere låger +

I har lavet 6 låger og skal bruge 7

Trin 8

Kalenderens indstillinger

Kalenderen er færdig

Så enkelt er det: På den store værktøjsside har eleven hele produktionen i ét samlet overblik. Lågens indhold laves i et nemt lille værktøj, der åbner, når man klikker på en låge.

Trin 6 Lav lågernes indhold

Når man skal lave indholdet til sin kalender, kan man oprette en ny låge på tre måder: Klik på et tomt lågefelt eller klik på knappen 'Lav flere låger' - eller bare klik direkte på en låge nede på kalenderen.

Så kommer der et lille redigeringsværktøj frem til at lave indholdet til den låge. For hver låge skal man først vælge et emne, den skal handle om. Man får en række forslag, men man kan også vælge 'Vi finder selv på noget' og skrive et emne selv. Emnet vises ikke på den færdige kalender.

Nu kan eleverne nemt lave lågens indhold færdigt med det samme, hvis de vil: De klikker på billedfeltet, vælger et foto fra deres fotobibliotek (og her vises også de noter, de evt. har lavet i hvert hotspot), så skriver de en overskrift og en billedtekst samt til sidst den tekst, der skal stå uden på lågen (f.eks. '1. december', 'februar' eller 'mandag'). Så er lågen klar.

Trin 7 Disponering

Man kan godt nøjes med blot hurtigt at udfylde og færdiggøre lågerne én for én fra en ende af. Men man kan også arbejde lidt mere med disponeringen undervejs.

Værktøjet viser nemlig alle de låger, man har lavet eller er begyndt på. Og man kan frit ændre rækkefølgen på, hvad lågerne rummer, ved helt enkelt at trække og slippe deres indhold hen på en anden låge.

Derfor kan eleverne overveje måden at fortælle på - og forholdet mellem deres målgruppe, deres stof og deres produkt: Hvad skal målgruppen have at vide først?

De kan f.eks. også starte med at vælge

billeder til alle lågerne, så justere på rækkefølgen, så researche mere og til sidst skrive lågernes indhold.

De kan også godt lave indhold til flere låger, end kalenderen har plads til. Men kun de låger, der har den lille fane foroven med en lågetekst (f.eks. '1. december'), kommer med. Hvis eleverne ikke når at lave indhold til alle lågerne i f.eks. en 24-lågers kalender, kan de ændre kalenderen til f.eks. kun at have 12 låger.

Trin 8 Udgivelse og statistik

Når eleverne trykker på 'Færdig', opfordres de til at tjekke alle deres kalender-låger grundigt en sidste gang. For **når de trykker 'Færdig', låses og udgives kalenderen på sin egen webside; og så kan de ikke komme tilbage og rette igen.** Nu kan eleverne under 'Skolens kalendere' finde deres egen. De kan også se, hvor mange der har åbnet deres kalender og hvornår.

Trin 9 Lav en reklame

Til sidst kan eleverne lave en nem og flot reklame for kalenderen til deres målgruppe: en A4-plakat, som de kan printe eller sende som PDF.

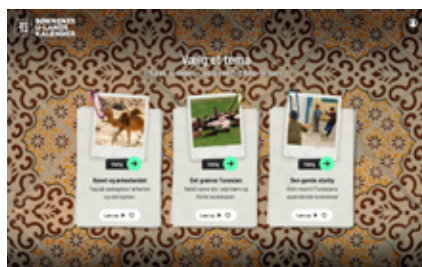
Der er et lille værktøj til at lave den under 'Lav reklame' inde på den færdige kalender. Her skal de igen vælge et foto, skrive en overskrift og en lille tekst. De kan godt lave flere reklamer for hver kalender. **På reklamen står den unikke web-adresse, der giver modtageren adgang til præcis denne kalender.**

Når modtageren går ind på kalenderens web-adresse, kan hun se forsiden, åbne låger og også sende den videre til andre.

Sådan laver du en fotohistorie – trin for trin

For at komme godt i gang kan du starte med at lave en fotohistorie sammen med eleverne i klassen på storskærm.

Der er også en kort tutorial-video på hjemmesiden, som er instruktion nok til, at eleverne selv kan gå ombord i værktøjet på egen hånd – og et opgaveark med flere lærertips.

Trin 1 Vælg temaet

Gå ind i værktøjet ved at trykke på 'Fotohistorier' på hjemmesiden eller ved at åbne iPad-app'en. Log ind med UNI-Login. Nu skal I vælge et af de tre hovedtemaer om Tunesien. Temaerne fungerer helt ens, men har selvfølgelig forskelligt indhold.

Så kommer I ind på en temaforside som ovenfor. Her er der en lille tekst (med oplæsning) og en kort film, der introducerer eleverne til temaet.

Trin 2 Vælg et opgaveemne

Nu skal eleverne vælge et opgaveemne til deres fotohistorie. Under temaet 'Havet og ørkenlandet' er der f.eks. tre opgaveemner.

Det er valget af opgaveemne, der styrer, hvad denne fotohistorie skal handle om – og hvilket panoramabillede eleverne om lidt bliver sendt på opdagelse i. I de mest krævende emner skal de på opdagelse i to panoramaer.

I opgavearket om fotohistorier i Opgavebanken kan du se en oversigt over emnerne, og hvordan de passer i dit fag.

Når eleverne har valgt deres opgaveemne, bliver deres fotohistorie oprettet; de skal give historien en titel, og de skal skrive deres navn (eller gruppens navn) og klasse ind. Fra nu af bliver alt deres arbejde automatisk gemt.

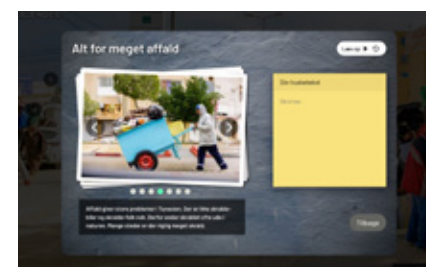
Trin 3 Undersøg panoramaerne

Nu skal eleverne på opdagelse i panoramabilledet. Det er fyldt med hotspots, man kan trykke på. Hvert hotspot rummer en lille fotoserie og en fakta-konst (med oplæsning).

Inde i hvert hotspot kan eleverne skrive en lille note med stikord til sig selv om, hvad der er vigtigt at huske ved lige disse fotos. De stikord kan godt undværes, men de er gode at have senere.

Nogle hotspots gemmer sig 'uden for skærmen', så man skal panorere frem og tilbage i billedet for at finde dem. Man panorerer ved at trykke på pilene ude i siden af billedet eller ved at trække med musen/fingeren fra side til side.

Hver gang man klikker på et hotspot, gemmes alle de fotos, der ligger i det, i elevernes eget fotobibliotek. Kun disse

fotos (som eleverne selv har fundet og set) kan de bruge til at lave deres fotohistorie med. Hvis de har skrevet noter inde i nogle hotspots, bliver også noterne gemt og vist i elevens fotobibliotek sammen med billederne.

Deres fotobibliotek forbliver gemt, men det er knyttet til lige denne fotohistorie. Så hvis de senere skal lave nye fotohistorier, skal de bygge et nyt fotobibliotek op til hver af de nye historier. Også selv om de vælger at lave en ny fotohistorie med samme emne igen.

Trin 4 Lav selve fotohistorien

Når eleverne har fundet alle hotspots i panoramaet, skal de klikke på 'Lav foto-historie'.

Nu åbner selve fotohistorie-værktøjet. Her er alle funktioner til at lave fotohistorien samlet i ét skærmbillede.

Eleverne skal vælge et foto og skrive en lille tekst til hver af de syv billedpladser. Denne tekst vises også i den færdige fotohistorie.

Når de trykker på 'Vælg billede', kommer deres eget fotobibliotek frem med de fotos, de selv har fundet og set inde i de hotspots, de har besøgt i panoramaet. Hvis de har taget noter undervejs, vises de også her.

Når de klikker på et billede, sættes det ind i deres fotohistorie.

Med 'Vælg lyd' kan de også vælge at supplere med en lyd, der så vil blive afspillet, når man bagefter får vist dette billede i den færdige fotohistorie.

Der er et lille bibliotek af lyde at vælge imellem, som vi har optaget på rejsen i årets land.

Arbejdet med at vælge fotos og forfatte tekst er fagligt styret, for eleven får vist et guidende spørgsmål til hver af de syv billedpladser i fotohistorien.

Som lærer kan du evt. bagefter skrive 'voksenskrift' i et felt under hvert af billederne i elevernes færdige fotohistorier – men du får kun vist den mulighed, når du er logget ind med dit eget UNI-Login som lærer.

Denne voksenskrift kan eleverne se, når læreren har skrevet noget – men den vises ikke, når de viser fotohistorien frem på skærmen for f.eks. klassen.

Trin 5 Vis historien til de andre – og send til forældrene

Til sidst skal eleverne klikke på 'Vis foto-historie' og kan nu gennemse deres færdige resultat. Hvis de gerne vil lave rettelser, kan de gå tilbage til værktøjet med 'Fortsæt på foto-historie'.

Når de er helt færdige, kan de se hinandens fotohistorier, vise dem for klassen eller til et forældremøde.

Fotohistorier kan vises frem på to måder: De kan enten vises med elevteksterne synlige og automatisk billedskift. Eller de kan vises med skjult tekst; så skal eleverne selv fremlægge deres historie som et miniforedrag og skal selv skifte fra billede til billede. Hvis man vil, kan man også godt lave et print af fotohistorien med elevteksterne på, som eleverne kan bruge som manuskript.

Eleven/gruppen kan desuden sende et

link til deres egne fotohistorier til f.eks. forældrene. Så får forældrene adgang til at se den på deres egen computer/mobil uden UNI-Login. Linket findes inde i afspilleren under 'Vis foto-historie' – 'Del link'. Linket giver kun adgang til netop denne ene fotohistorie.

Undgå drille-ændringer

Nogle elever kan finde på at gå ind i andres fotohistorier og lave 'drille-ændringer'. Derfor kan man inde i hver enkelt fotohistorie i skærmbilledet 'Vis foto-historie' se, hvem der sidst har ændret i den. Desuden kan man se hele historikken over ændringer inde på siden 'Lav foto-historie' (Trin 4).

Overblik: Kompetencemål for alle opgaverne

Her kan du se, hvilke kompetencemål fra Fælles Mål du får understøttet i dit fag – og hvilke af opgaverne der i særlig grad understøtter dem.

Ud for hvert kompetencemål i skemaet her nedenfor kan du se opgavernes numre.

Du finder alle opgavearkene i Opgavebanken på hjemmesiden.

Inde i hvert opgaveark får du en detaljeret oversigt over, hvilke af de **vejledende færdigheds- og vidensmål** netop denne opgave særligt understøtter. Desuden

står der inde i hver opgave et forslag til, hvordan du kan formulere **læringsmål og tegn på læring** for hver aktivitet til netop din klasse.

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagsammenhænge	4, 20, 21
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	1, 15, 19, 21
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	2, 3, 19
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagsituationer	3, 21
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	1, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	8, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	2, 4, 20, 22, 23
Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	22, 23, 24
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	21, 22, 24, 25
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	2, 4
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer	22
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Perspektivering	Eleven kan genkende natur og teknologi i sin hverdag	6
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	5, 6, 7
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	5, 6, 7
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	5
Natur/teknologi efter 4. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	5, 6, 8
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	5, 8
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	6, 7, 8, 19, 21
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	5, 6, 7, 8
Matematik efter 3. klasse		
Matematiske kompetencer	Eleven kan handle hensigtsmæssigt i situationer med matematik	13
Geometri og måling	Eleven kan anvende geometriske begreber og måle	13

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Matematik efter 6. klasse		
Matematiske kompetencer	Eleven kan handle med overblik i sammensatte situationer med matematik	14
Geometri og måling	Eleven kan anvende geometriske metoder og beregne enkle mål	14
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	10, 12, 15, 16, 28
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	9, 10, 16
Billedkunst efter 6. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering	9, 10, 16, 28
Billedkommunikation	Eleven kan kommunikere idéer og betydninger visuelt	10
Håndværk og design efter 3./4./5./6. klasse		
Håndværk - forarbejdning	Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer	27
Håndværk - materialer	Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk	28
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	11, 12, 28
Idræt efter 2. klasse		
Alsided idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidede bevægelser i leg	17
Idrætskultur og relationer	Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege	17
Alsided idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidede bevægelser i leg	26
Idræt efter 5. klasse		
Alsided idrætsudøvelse	Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis	26
Madkundskab efter 4./5./6./7. klasse		
Madlavning	Eleven kan anvende madlavningsteknikker og omsætte idéer i madlavningen	18
Måltider og madkultur	Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår	18
Musik efter 2. klasse		
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse	26
Musikforståelse	Eleven kan lytte til og udtrykke sig om musik	26
Musik efter 4. klasse		
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed	26

Verdensmålene for bæredygtig udvikling

I 2015 traf verdens statsledere en historisk beslutning på FN's generalforsamling: De vedtog FN's verdensmål. De 17 verdensmål sætter kursen for en mere bæredygtig udvikling for hele kloden og for alle mennesker på den. Målene vil komme til at påvirke alle lande – og de skal være nået allerede i 2030.

Verdensmålene er en aftale, der både er ambitiøs og forpligtende for alle lande.

De udstikker mål for en lang række store forbedringer af livsvilkårene kloden rundt.

Det kommer til at kræve en enorm indsats af både stater, private virksomheder og organisationer, men det er faktisk muligt at nå målene inden tidsfristen i 2030, hvis alle lande prioriterer at få dem virkeliggjort.

Bæredygtighed er en vigtig nøgle

Verdensmålene sigter efter at løse nogle af verdens største problemer på to områder samtidig:

På den ene side at skabe markante forbedringer for menneskers livsvilkår, særligt for verdens fattige. Og på den anden side samtidig skabe en mere bæredygtig klode med hensyn til miljø og klima.

Disse to områder hænger nemlig nøje sammen:

Det er verdens fattige, der rammes langt hårdest af miljø- og klimaproblemer.

Samtidig er det umuligt at udrydde fattigdommen uden at skabe vækst, så mange flere kan få et godt job og selv få råd til de mest basale goder.

Men hvis denne nye vækst forværrer klodens miljø og klima, går det i ring.

Der er 17 hovedmål og 169 delmål. Bl.a. skal egentlig sult og ekstrem fattigdom udryddes helt. Der skal være mindre

ulighed, mere fred og retfærdighed, bedre uddannelse og sundhed til alle, flere anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst.

Bygger videre på 2015-målene

Selv om verdensmålene er store og optimistiske, er der god grund til at tro, at de er mulige at opnå. Verden har nemlig gjort det en gang før:

I år 2000 vedtog FN otte mål for verden, som havde deadline i 2015. Det var første gang, alle FN-lande satte sig sådanne store fælles mål. Og de viste, at det er muligt at skabe resultater på den måde. De fleste 2015-mål blev enten nået – eller der blev skabt markante forbedringer.

Gode eksempler på fremskridtene

- Siden 1990 er verdens fattigdom faldet næsten 75 %.
- Ni ud af ti børn i udviklingslandene kommer i skole.
- Dobbelt så mange børn overlever nu deres femårs fødselsdag.
- 45 % færre kvinder dør p.g.a. graviditet og fødsel.
- To milliarder mennesker har fået bedre adgang til drikkevand.

Målene gælder også for Danmark

Til forskel fra 2015-målene, så forpligter verdensmålene alle FN's medlemslande.

Alle lande har lovet at gøre en indsats. De rige lande

skal både selv skabe forbedringer i deres egne lande og støtte de fattige landes indsats. F.eks. er målene om ulighed og ligestilling både aktuelt i udviklingslande og i Danmark; blot med forskelligt udgangspunkt. Det samme gælder flere andre mål, f.eks. dem om miljø og klima.

Fortæl eleverne om verdensmålene!

Alene det, at I får talt om verdensmålene i klassen, er et lille skridt på vejen.

Det er også vigtigt for børn at høre, at de voksne har vedtaget en fælles plan for, hvordan verden bliver et bedre sted. Og at mange stærke kræfter kloden rundt år efter år hjælper med at virkeliggøre den.

Når I arbejder med Danidas undervisningsmateriale til U-landskalenderen 2022, vil I automatisk berøre en række af målene. I arbejdet omkring dette års hjælpeprojekt gælder det særligt:

- **Mål 5:** Ligestilling mellem kønnene.
- **Mål 10:** Mindre ulighed.
- **Mål 16:** Fred, retfærdighed og stærke institutioner.

I de opgaveark, hvor et eller flere verdensmål særligt er i spil, står det anført.

I elevbogen er der også en kort introduktion til verdensmålene for børn.

Det rummer materialet

Lærervejledning: Fakta og baggrund om Tunesien. Overskuelig og grundig vejledning til forløbene, web-værktøjerne og opgaverne, så alt er lige til at gå i gang med i klassen.

Elevbog: Spændende fortælling, 'En farlig film', af Kirsten Sonne Harild. Plus tre eventyr fra Tunesien med lavere lix. Desuden masser af tegninger, fotos og fakta.

Læsestøtte med skærmbøger og lydbøger: Elevbogens historie og eventyr får du også som lydbøger og som skærmbøger, hvor eleverne kan læse teksten og få den læst højt side for side. Find dem på hjemmesiden under 'Lydbøger' og 'Opdag Tunesien'.

Lærer-univers på hjemmesiden: Opgavebank, billedbank, filmbank, nemme tutorials og meget andet.

Forløb: Fleksible forløb, der er brugsklar, opbygget i moduler og målrettet flere fag og niveauer fra 1. til 5. klasse.

Masser af varierede opgaver: De er lige til at sætte i gang og grundigt beskrevet. Til Dansk, N/T, Billedkunst, Madkundskab og Matematik. Samt sjove aktiviteter og bevægelse.

Lav flotte fotohistorier: Komplet og nemt værktøj til at producere fotohistorier med billeder, tekst og lyd. Alle vigtige tekster undervejs kan eleverne få læst højt. Alt arbejde gemmes automatisk med UNI-Login. Findes også som gratis iPad-app.

Byg selv en interaktiv 'Børnenes Egen U-landskalender': Nemt værktøj, hvor eleverne selv producerer deres egne digitale lågekalendere, som de bagefter kan sende til f.eks. forældrene. Bag lågerne fortæller de om forskellige sider af livet i Tunesien i fotos, overskrifter og små tekster. Kan bruges året rundt.

Børne-univers på hjemmesiden: I 'Opdag Tunesien' er der film, infografik, quizzet, faktabøger og billedserier, som eleverne kan gå på opdagelse i.

Her møder eleverne også Børnenes U-landskalender:

På låge-julekalenderen: På den traditionsrige julekalender i pap vil mange af eleverne også møde årets land og temaer.

I TV-udsendelser på DR: DR sender i efteråret 2022 en ny Ramasjang-serie med Motor Mille og Hr. Skæg, hvor de besøger Tunesien. Desuden rejser Jonas Madsen fra Ultra Nyt til Tunesien på 48 timers opdagelse med youtuberne Paluch og Momme.

EN FARLIG FILM, LÆRERVEJLEDNING

FORFATTERE:

Rikke Hostrup Haugbølle, Michael Larsen og Christian Vaabensted

FOTO:

Jeppie Gudmundsen-Holmgreen

Særlige fotos:

Side 7 (Karthago): Colourbox
Side 9 (Ksar): Stephan Scherhag / Dreamstime.com
Side 10 (Bourgjiba): Pierre Guillaud / Ritzau Scanpix
Side 10 (Ben Ali): Ritzau Scanpix via Reuters
Side 11 (oprør): Holly Pickett / Ritzau Scanpix via NYT
Side 12 (Bouazizi): Ritzau Scanpix via Reuters
Side 12 (oprør, kvinde): Christopher Furlong / Getty Images

LAYOUT/REPRO:

Morten Bak og Anna Olesen

REDAKTION OG PROJEKTTLEDELSE:

Publikum Kommunikation, Christian Vaabensted

WEBSITE, WEB-VÆRKTØJER OG IPAD-APP:

Udviklet af Pluralis

TRYK:

Stibo Complete
Sat med Barlow

Bøgerne kan hentes som PDF: 2022.u-landskalender.dk

Trykte bøger kan bestilles på: 2022.u-landskalender.dk

ISBN:

Trykt lærervejledning: 978-87-94339-03-2
PDF, lærervejledning: 978-87-94339-05-6
Trykt elevbog: 978-87-94339-02-5
PDF, elevbog: 978-87-94339-04-9
Trykt klassesæt: 978-87-94339-01-8

UDGIVET AF UDENRIGSMINISTERIET

Synspunkter, der kommer til udtryk i materialerne, er forfatterens og ikke nødvendigvis sammenfaldende med Udenrigsministeriets.

Find det hele på:
2022.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

